Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĚR DE DUMINECĂ 18)

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe şese lun[i] 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şés[e] luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afar[ă] şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şes[e] luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 99.—Anul LIX. Braşov, Duminecă, 5 (17) Maiu 1896.

S'a adeverit...

Scirea, ce-am adus'o în numĕrul trecut de Duminecă, că guvernul unguresc e hotărît a opri ţinerea conferenţei naţionale, ce fusese conchiămată la Sibiiu, s'a adeverit pe deplin.

Mai întâiŭ au ţipat foile oficióse din Budapesta, că ţéra unguréscă e în primejdiă, décă se vor aduna Românii la Sibiiu. In urmă a venit poruncă la primăria din Sibiiu, ca nu cum-va sĕ dea voiă sĕ se ţină conferenţa, ér primarul, mărturisind, că i-s'a poruncit de mai sus, a rĕspuns la arătarea făcută de convocatorul Raţiu, că: nu permite ţinerea adunării românescĭ, „fiind-că în Ungaria nu-i ertat sĕ se pótă consfătui orĭ sĕ se pótă organisa Românii pe basă naţională, şi fiind-că au fost convocaţĭ numai Românĭ, ca şi când aceştia ar avé drept sĕ representeze o naţiă deosebită în Ungaria".

Asta-i pe scurt oglinda „înţelepciunei" şi a „inimei largi" a celor dela stăpânirea ungurésca.

Din Haţeg, cum se va vedé dintr'o corespondenţă, ce-o publicăm mai jos, ni-se vestesce, că acolo s'a serbat mileniul şi cu-o representaţiă teatrală, a căreia culme a fost următórea înfăţişare alegorică: Ungaria apare pe scenă gătită, înbrobodită, îngâmfată şi rĕsfăţată, c'un aer vesel de poruncitóre, pe când în jurul ei s'arată una după alta, ca nisce slujitóre, o Română, o Sêrbóică şi o Tĕută (Slovacă), carĭ se închină stăpânei.

Asta-i icóna stărilor striste şi nenorocite dela noi. Dér nu-i desĕvêrşită, căcĭ nu arată şi suferinţele, ce trebue sĕ le îndure acele fiinţe menite a sluji pofteler tiranice ale stăpânei, atât de încredute şi rĕsfăţate.

Până mai erĭ alaltăerĭ ne tot scoteau ochii cei dela putere spunîndu-ne, că legile aduse la 1868 ne dau destulă libertate, ca sĕ ne cultivăm în limba nóstră în şcólă şi biserică, şi că numai conducerea politică trebue sĕ-o lăsăm pe mâna şi pe sufletul lor. Ba la încheierea dietei din 1868 însu-şĭ Majestatea sa asigura în discursul tronului, că s'a creat o basă, pe care sĕ se pótă desvolta şi cultiva liber în limba lor şi naţionalităţile nemaghiare.

Dér 26 de anĭ de domnire au schimbat cumplit gândul Maghiarilor. Din ce în ce guvernele unguresci s'au arătat mai vrăjmaşe faţă cu acea desvoltare a popórelor nemaghiare în cultura lor naţională. De legea de naţionalitate nicĭ n'au voit sĕ ţină sémă, şi mai întâiŭ au ciocârtit'o când la 1879 au adus legea, care impune limba maghiară în şcólele poporale. De aci încolo mĕsurile de maghiarisare s'au întins ca pecinginea, până ce ajunserăm la halul de astădĭ, când suntem în adevĕratul înţeles al cuvêntului iobagii limbei şi „culturei" unguresci.

Odată porniţĭ pe povîrniş, stăpânitorii ungurĭ nu s'au mai putut opri, şi tot mai mult i-a îmbĕtat şi ameţit fanatismul lor de rassă asiatic.

Culmea şi-au ajuns'o nisuinţele de maghiarisare astădĭ, când, cum vĕdurăm, a venit înaltă poruncă dela guvern, că Românilor nu le mai este iertat nicĭ sĕ se consfătuiască cu Românĭ, că numai cu Maghiarii şi cu Jidovii se mai pot înţelege la un loc, căcĭ în acest stat nu se recunosc a mai fi alte interese de apĕrat şi de cultivat, decât cele maghiaro-jidovescĭ.

Nu mai sunt dér interese de cultură a limbei şi a naţionalităţii române. Ceea ce s'a spus în legile dela 1868, ceea ce a asigurat însu-şĭ purtătorul corónei unguresci, au fost numai o şagă. Limba şi cultura românéscă, ce ne dau dreptul de-a ne sfătui şi noi împreună Românĭ cu Românĭ, le-au mâncat vêrcolacii mileniului!

De n'ar fi atât de triste urmările îngâmfării şi nebuniei maghiarisatorilor despoticĭ, ar trebui sĕ pufnim de rîs, vĕdênd cum voiesc ei sĕ-şĭ întăréscă rădĕcina rassei lor, care nicĭ după o miiă de anĭ încă nu a prins cum se cade în pămêntul culturei europene.

Dér, orĭ cum ar fi, Românul, care nu de o miiă, ci de un timp îndoit atât de îndelungat a privit în faţa atâtor primejdii fără ca sĕ se pérdă, n'are a se mai teme adĭ, decât numai de neînţelegerile şi desbinările din sînul fraţilor sĕi. De vom fi uniţĭ între noi şi tarĭ în credinţa mareluĭ viitor, ce ne suride, noi Românii vom rîde numai de nebuniile milenare ale contrarilor noştri.

Revista politică.

La incidentele din Serbia. Ministrul-preşedinte sêrbesc *Novacovicĭ* a adresat o circulară cătră toţĭ representanţii Serbiei în străinĕtate, în care acentuéză, că guvernul sêrbesc a încercat tóte mijlócele pen[tru] de-a năduşi *ura*, pe care o nutresc poporul sêrbesc faţă cu Ungaria, dér durere, *n'a fost în stare sĕ fac[ă] acésta*. La arderea stégului maghia[r] pórtă în prima liniă vină guvernu[l] ungar, care în *sumeţia şi fudulia sa* [a] pus în programul milenar închina[rea] stégului şi a emblemei sêrbesc[i]. In fine Novacovicĭ spune în circu[lară], că la tóte acestea se ma[i] adaoge apoi şi *tractarea vitregă a Sêr[bilor] din Ungaria*, decĭ nu e mirare, c[ă] *poporul sêrbesc e înverşunat contra Ma[ghiarilor]*. Se anunţă mai departe di[n] Belgrad, că regele *Alexandru* cu to[t] preţul voiesce sĕ *impedece* pentru pre[sent] repăşirea ministerului-Novaco[vicĭ], *ca nu cum-va împrejurarea acést[a] sĕ fiă privită ca o satisfacţiă Ungariei*.

*

Incoronarea Ţarului Rusiei. I[n] Moscva se fac în continŭ fórt[e] marĭ pregătirĭ pentru serbarea înco[ronarei] părechei imperiale rusesc[i]. Ministrul de interne rusesc a da[t] deja ordin, ca autorităţile sĕ-şĭ a[şterne] tóte scrisorile oficióse în Mos[cva], unde se va face încoronarea, [şi] unde se mută de pe acum minis[teriile] şi autorităţile mai înalte. L[a] încoronare sunt aşteptaţĭ peste *u[n] milion de streinĭ*; drumurile tóte s[e] pavéză din nou, casele se coloréz[ă] şi necontenit trebue sĕ se formez[e] trenurĭ estra-ordinare din causa cir[culaţiunei] vii. Ţarul a destinat 1[...] milióne ruble pentru spesele înco[ronarei]; spesele deputaţiunilor se urcă la 44 milióne ruble, şi se crede, c[ă] peste tot serbările vor pune în Mos[cva] în circulaţiă 150 milióne ruble.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Predealul.

Comuna Predeal din valea Prahovei, aşedată în una din cele mai frumóse posiţiunĭ ale Ţérei românescĭ, merge cu paşĭ repedĭ spre progres.

Nu sunt nicĭ 50 anĭ de când a început a fiinţa ca cătun lipit de Sinaia, şi nicĭ 11 anĭ de când fiinţéză ca comună rurală de sine stătătóre, şi cu tóte astea, în acest timp scurt, a ajuns a fi în multe privinţe *model*, nu numai pentru comunele rurale din întréga ţéră, ci chiar pentru multe din comunele urbane.

Locuitorii acestei comune, fiă cei stabilĭ aci, fiă diferiţii funcţionarĭ ai căilor ferate, bisericei, şcólelor şi ai diferitelor instituţiunĭ, toţĭ cu toţii se luptă sĕ facă ceva bun pentru înfrumseţarea şi propăşirea comunei în tóte direcţiunile posibile. Póte curăţenia aerului de munte curăţă în inimile tuturor persónelor cu dor de muncă invidiile şi urile personale, carĭ, ca în orĭ-ce localitate, nu pot lipsi, şi când e vorba de cestiunĭ capitale, cestiunĭ de interes general, îşĭ premenesc inima cu haina de sĕrbătóre a binelui şi îi vedĭ pe toţĭ grămădiţĭ la olaltă, lucrând şi ducênd tot-déuna înainte cu bun succes operile începute.

Nu-i mai puţin adevĕrat, că Administraţia Domeniului Corónei, Casa Regală, funcţionarii administraţiei publice marĭ şi micĭ au dat tot-déuna un concurs deosebit acestei comunĭ.

Nu voiŭ sĕ laud comuna Predeal, căcĭ nu acesta este scopul presentului articol, dér judece orĭ-cine fără pasiune, décă o comună rurală încă tînĕră nu merită laudă, când ea posedă: 4 şcolĭ, din carĭ două îndestrate cu ateliere şcolare de lucru, conduse de 4 învĕţătorĭ, 2 învĕţătóre şi un măestru de lucru, o Mănăstire şi o biserică Regală, trei gărĭ şi o vamă internaţională, o fabrică de postav, una de hârtiă, una de sticlăriă, una de beţe de chibriturĭ, mai multe de firistrea, fabricĭ de var alb şi negru, fabricĭ de brânděturĭ, fabrică de salam, fabrică de cărămidă, un sanatoriu pentru studenţĭ, carierĭ bogate de pétră, drumurĭ frumóse, funiculare etc. etc. Ba ceva mai mult, la gara Predeal prin stăruinţa funcţionarilor, în cap cu neobositul şef D-nul Romulus *Bĕrsan*, s'a construit o baiă cu abur cum rar găsescĭ. — Ce sĕ mai vorbesc de celelalte construcţiunĭ!? Vilele Administraţiei Domeniului Corónei, ale Casei Regale, mulţimea hotelurilor şi chiar casele locuitorilor, mai tóte în stil nou şi plăcut, fac din acéstă vale îngustă a Prahovei o adevĕrată panoramă.

Pe teren cultural, fără sĕ mai vorbesc de şcóle şi corurile lor, dér comuna Predeal posedă deja de 4 anĭ o secţiune a „*Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor*", o societate de cântărĭ „*Concordia*" în Azuga, un comitet pentru înfrumseţarea comunei, şi e în ajun de-a înfiinţa o societate economică, care sĕ lucreze într'o direcţiune cu totul nouă, înfrumseţarea acestei comunĭ. — Şi când te gândescĭ, că tóte acestea s'au făcut într'un timp aşa de scurt, vrênd nevrênd, trebue sĕ admiţĭ, că pe acéstă vale, în întrégă comuna Predeal, esistă o mişcare viă, o mişcare demnă de imitat.

Cine a cetit scrierea D-lui I. G. Babeş întitulată „*Din plaiul Peleşul*" îşĭ póte face o idee de ce a fost şi, întru cât-va, de ce e Predealul, totuşĭ ca sĕ se pótă convinge cine va de minunăţiile naturei, combinate cu activitatea şi sagacitatea spiritului omenesc, trebue sĕ le vadă aidoma, ca sĕ-i rĕmână o suvenire plăcută, pe care sĕ n'o mai uite nicĭ-odată.

Dér sĕ viu la cestiune, căcĭ cum am spus mai sus, nu ca sĕ laud comuna Predeal a fost scopul meu, ci ca sĕ arĕt în trécĕt, că şi dama, femeia Predelénă, n'a voit sĕ rĕmână un moment mai jos ca soţul ei.

Simţită de necesară în tótă lumea cultura cât mai raţionată a femeii, s'a înfiinţat anii trecuţĭ în Bucurescĭ prima societate pentru cultura profesională a femeii. Acéstă societate, care orĭ-ce s'ar dice, are un ideal fórte măreţ, până anul acesta nu şi-a făcut secţiunĭ şi în alte oraşe marĭ, pe carĭ ţéra nóstră le are, adecă voiŭ sĕ dic, că damele din oraşele, carĭ după Bucurescĭ sunt mai populate în ţéra nóstră, nu s'au grăbit sĕ imiteze centru. Şi cum sĕ n[u] admir eu, dér, activitatea, silinţa nobilă [a] Dómnelor din Predeal, când ele au reuşi[t] sĕ înfiinţeze aicĭ, în creerul munţilor, [a] doua secţiune a societăţei pentru cultur[a] profesională a femeii, căreia i-au dat ce[l] mai frumos şi mai potrivit nume pentr[u] acéstă vale, atât de mult cântată de o fe[meiă] română, i-au dat numele „*Carme[n] Sylva*".

Era o plăcere, un ce vrednic de ad[mirat], cum Dómnele din comitetul de ini[ţiativă], alergau în sus şi în jos, compli[mentau], visitau, serviau, chiar pe tóte ce[lelalte] Dómne, numai şi numai spre a-l[e] vedé cât mai curênd grupate în juru[l] aceleeaşĭ idei, numai spre a vedé realisa[t] scopul ce urmăreau: înfiinţarea unei sec[ţiunĭ], a societăţei damelor, în Predeal.

D-na *Kivu Ionescu*, împreună cu Dómnele *Igirosianu, Mihăilĕseu* şi *Cristescu*, instituite în comitet de iniţiativă, au putu[t] în fine sĕ înscrie un număr de peste 4[...] membre şi 12 membri, cu carĭ apoi au realisat înfiinţarea secţiunei.

In sala de aşteptare clasa I a gărei Predeal, din secsul frumos erau adunate, în diua de 8 Februarie, aprópe tot ce comuna Predeal are mai bun, fiă ca posiţiune socială, fiă ca cultură şi instrucţiune, dómne şi domnişóre, tóte gata a dovedi, că femeia când voesce, póte sĕ se ridice în sferile mai înalte.

Dómna *Găvănescu*, Preşedinta comi-

[S]erbarea Mileniului printre Români.

(Coresp. part. ale „Gaz. Trans.“)

Haţeg, 14 Maiŭ 1896.

Onorată Redacţiune! La noi festivită[ţi]le millenare, arangiate la comandă, câte[v]a ḑile [s]au decurs în linişte, fără de a fi [c]onturbate de nimic. Aşa, că sĕ le iau pe [râ]nd, amintesc, că în 9 Maiŭ au fost festi[vi]tăţile şcolare, carĭ s'au arangiat de către [ş]cólele comunale în institutul şcólei de fe[ti]ţe, conduse de călugăriţe.

La acéstă festivitate şcolară s'au pro[d]us cu o piesă întitulată *„Rágalom“.*, în [ca]re piesă câte un actor a representat: *[H]ungaria, Serbóica, Româna şi Tăuta.* **Hun[g]aria era dominantă, pe când celelalte în [ju]lul lor se închinau Hungariei, ca sub[ju]gate.** La aceste festivităţĭ cu părere de [rĕ]u trebue sĕ spun, că *şi câteva dómne ro[m]âne nu s'au ruşinat a lua parte, ba învĕţă[tó]rea română din loc în tablou a represen[ta]t pe Rozgonyi Cecilia*, ce scandal!

La festivităţile bisericescĭ de Dumi[ni]că au luat parte numai funcţionarii şi [ju]dano-maghiarimea. In biserica română [g]r. cat., afară de preot şi cantor, *numai [în]vĕtătoriul a fost present*, în cea gr. orient. [ia]răşĭ *numai preotul şi cantorul* cu dóuĕ [d]ómne pline de curiositate.

In fine amintesc, că din 9 Maiŭ ca[s]ele maghiarilor au fost în continu îm[p]odobite cu stégurĭ unguresci. Aceste sté[g]urĭ dóuĕ ḑile s'au bucurat de linişte, dér [î]n 11 Maiŭ *nisce făptuitorĭ necunoscuţĭ au [lu]at jos tricolorul maghiar dela şcóla maghiară [ş]i au rupt şi l'au împărţit în deosebite locurĭ*, [i]éră cu deosebire au fost împărtăşiţĭ din [e]l Maghiarii, carĭ nu au arborat tricolorul.

Poliţia din loc, în frunte cu căpitanul [s]ĕu Lenkes, au pornit o gónă ne mai pome[n]ită în contra făptuitorilor. In 12 Maiŭ d-l [c]ăpitan, însoţit de scriitorul Tocaciu, şi [s]trajameşterul gendarmilor Pauer au colin[d]at din birt în birt pentru aşĭ aduna date, [c]ă cine când s'a dus acasă? Acésta pro[c]edură a poliţiei era atât de comică, încât [o]mul nu se putea stăpâni de-a nu compă[ti]mi pe d-l căpitan.

In urmă, *simplu numai pe bănuelĭ, ierĭ [a]u fost deţinuţĭ 4 tinerĭ românĭ de către d-l [p]oliţai căpitan Lenkes şi ascultaţĭ tótă ḑiua.* [D]e diminéţă până séra tinerii au fost in[t]ernaţĭ la magistrat.

In contra procedurei arbitrare a po[li]ţiei, ca representat al unui deţinut, a [p]rotestat energic în dóuĕ rêndurĭ tinerul [a]dvocat *Dr. Gavril Suciu.* Căpitanul Len[k]es, după ce *în decurs de 24 óre nu a pu[t]ut scote nimic compromiţĕtor pentru cei de[ţ]inuţĭ*, în urma deselor stăruinţe ale d-lui Dr. Gavril Suciu s'a vĕḑut silit a transpune afacerea judecătoriei de cerc.

Tinerii deţinuţĭ dela poliţiă decĭ au fost escortaţĭ la judecătoriă, unde, împărţindu-se causă judelui Jovián Victor, acesta numai decât a ascultat partidele şi pe lângă punerea pe picior liber a deţinuţilor, a statorit pentru ḑiua de astăḑĭ pertractarea.

Pertractarea decurge în momentele acestea.

Judele în decursul pertractărei s'a purtat strict, dér obiectiv. Resultatul cercetărei e, că *tinerii au fost* **declaraţĭ de nevinovaţĭ,** şi astfel „patrioţii“ au rĕmas cu buzele umflate.

Trist lucru, că cetăţenĭ liberĭ numai pe basa bănuelilor sunt traşĭ în cercetărĭ. Se crede tare, că *fapta s'a sĕvîrşit de vre-un Maghiar, cu intenţiune, ca sĕ dea ocasiă la terorisarea Românilor.*

Étă d-le Redactor icóna fidelă a serbărilor milenare!

Ruşine pentru cei cu banchetele, că atuncĭ, când ei serbéză, nu se ruşinéză de-a tortura prin şicanărĭ sĕlbatice pe pacĭnicii cetăţenĭ ai statului!

Ţĕranii românĭ din jurul Haţegului, peste tot nicĭ că au vrut sĕ sciă de serbările unguresci, la carĭ nicĭ prin minte nu li-a trăsnit de-a lua parte. Din motiv, că nu au pentru ce sĕ se bucure, au rĕmas nepăsătorĭ şi faţă de serviciile divine comandate.

Peste tot, serbările milenare ale Ungurilor au colorit prea bătător la ochĭ. Omul îşĭ închipuesce, că un bogătan mare îşĭ serbéză ḑiua numelui şi porunceşce la tóte slugile lui sĕ prăznuéscă. Onóre celor ce au respins cu mândriă acéstă poruncă umilitóre şi ruşine celor slugarnicĭ!

Cu altă ocasiune îmĭ voiu lua libertate, d-le Redactor, a Vĕ mai servi cu câte ceva de pe ţéra Haţegului.

Ali-hori-mori.

Din Liveḑenĭ, în comitatul Hunedórei, ni-se scrie: Poporul din acéstă comună a stat departe de tămbălăul din 10 Maiŭ, produs de Maghiarii şi perciunaţii din Petroşenĭ. Biserica gr. or. din acéstă comună, în ḑiua sus amintită, n'a fost cercetată de nicĭ un creştin, afară de preotul şi învĕţătorul, acesta însoţit de câţĭ-va copii de şcólă. Nicĭ clopotele nu s'au tras în acea ḑi. Cantorii au lipsit cu desĕvêrşire. S'a slujit din partea preotului cu ajutorul învĕţătorului utrenia, liturgia însĕ nu s'a putut oficia, căcĭ — ceea ce până acum nu s'a mai întêmplat — *nicĭ prescurĭ nu s'a adus* la biserică în ḑiua aceea.

Oradea-mare, 13 Maiŭ n.

Urmaşii — înţeleg şi pe cei noi — lui Tuhutum din Oradea-mare şĭ-au serbat tămbălăul cu cea mai strajnică forţă... Ordinaţiunea şi provocarea dată de primarul oraşului s'a dus în deplinire, *arborând toţĭ, fără distingere, stegurĭ unguresci şi luminând toţĭ ferestrile.*

Vandalismul din trecut, inscripţiunile milenare, ce se puseseră pe porţile Românilor, unde încă nu se arboraseră stégurĭ şi carĭ erau: *„ki a lobogo, mert jajj!* (Scóte stégul, că e vai!); mai departe declaraţiunea şefului de poliţiă, că *nu ia asupra sa nicĭ o rĕspundere pentru urmărĭ:* tóte acestea au făcut, ca Românii de aicĭ cu prilejul tămbălăului sĕ arate „patriotism“.

E tare trist însĕ, că şi pe *biserica episcopescă română gr. cat. s'a arborat steg unguresc!* Indignaţiă a cuprins inimile tuturor Românilor de bine. Aḑĭ încă fâlfăiă acel stég!... E de sine înţeles, că acest fapt e a-se mulţămi maghiaronului Lauran.

Tot astfel a voit şi Goldiş, ca biserica română gr. or. sĕ arboreze stég, dér dorinţa nu i-s'a împlinit, căcĭ împotrivă i-a stat bravul naţionalist, d-l advocat Nicolae *Zigre...*

Goldiş, marele patriot, prin d-l protopop Păcală, presidentul senatului fundaţiunei „Zsiga“-ene, a provocat tinerii academicĭ de legea gr. or., ca sĕ participe la slujba milenară, şi sĕ cânte în cor, ca se-i audă fişpanul, viceşpanul şi alte căpetenii unguresci, ce fuseseră invitaţĭ la biserică. Dér brava tinerime nu s'a lăsat sĕ fiă făcută de rîs. Toţĭ tinerii au stat departe de acea serbare, convinşĭ fiind, că prin ea numai inimicii noştri sunt peamăriţĭ. E svonul, că „patriotul“ Goldiş ar fi insinuat tinerimea la direcţiune, pentru atitudinea, ce a luat'o faţă de serbările tămbălăului... Halal sĕ-i fie!...

Serbările şcolare s'au ţinut în 9 Maiŭ. In ambele şcóle românescĭ s'a vorbit numai de patriotism.

In 10 Maiŭ s'au făcut slujbe în tóte bisericile, preamărind mileniul. In biserica gr. cat. a pontificat Episcopul Pavel, in cea gr. orient. vicarul Goldiş, pre care „Szabadság“, fóia locală spune, că a rostit *în limba maghiară* cuvintele: „Provedinţa divină a poruncit, ca naţiunea maghiară şi română sĕ tráéscă în legătură vecĭnic durabilă. Ambele au acelaşĭ viitor strălucit, ambele trebue sĕ piéră!!“ Acestea le-a dis viitorul în spe (!) episcop *în limba ungurescă în biserică românéscă.* Ḑice „Szabadság“, că a citat şi din vorbirea lui Gozsdu ţinută în parlament!...

Al doilea „maghiaron“, canonicul Lauran, ca şi dênsul sĕ pótă contribui, până ce prilejul e bine sosit, la preamărirea şi gloria inimicilor noştri, în 17 Maiŭ n. c. a *aranjia cu preparanḑii românĭ*, al căror director e, *în seminarul român gr. cat. o festivitate ungurescă în onórea mileniului* al cărei program scris unguresce, e cât se póte de „patriotic“, nelipsând din el nicĭ *„Szozat“*-ul, cântat de corul preparandial.

Care Român adevĕrat nu se va scârbi de ţinuta acestui renegat! Ruşine! — Sĕ ne păḑim de aceste dóuĕ unelte pĕcătóse ale inimicilor noştri!

L.—j.

Deva, 15 Maiŭ.

Am trecut şi peste tămbălăul milenar.

La şedinţa festivă, ţinută erĭ, — afară de cei câţĭ-va oficialĭ administraviţĭ, — *nicĭ un membru român nu a luat parte..*

Precum aud, atât fişpanul, cât şi viceşpanul au amintit faptul, că Românii s'au ferit a lua parte la aceste serbărĭ. Séra a fost conduct cu torţe, fără multă însufleţire.

In preḑiua şedinţei festive, pe mai multe case românescĭ se puteau ceti următórele: *„Zászlot kitenni, vagy!!!“ „Kivilágitni, vagy!!!“* (Scóteţĭ stégul! Iluminaţĭ! Orĭ de nu!!!), adecă o formală ameninţare, ca Românii sĕ pună stégurĭ unguresci şi se ilumineze séra.

Ameninţările nu au prins, şi Românii nicĭ n'au pus stégurĭ nicĭ nu au iluminat, de altă parte se vede, că şi poliţia s'a îngrijit de cu bună vreme, ca eroii ameninţătorĭ sĕ nu 'şĭ pótă esecuta planurile.

De-altcum serbările milenare întru atâta au însufleţit pe Meltoşàgoşii noştri, încât, de către séră, chiar şi câte-va dame umblau „cu voiă bună“ pe strade, — éră deputatul cel câptăreţ, cu pĕrul creţ, încă şi aḑĭ după améḑĭ tot mai cânta la „csárdás“ în — hotel.

Frumósă introducţiă! Cum va fi sfîrşitul vom vedé.

De ale mileniului.

Socialiştĭ contra mileniului. Din Mişcolţ se anunţă, că cu ocasiunea serbărei poporale milenare se urcă pe tribună un conducĕtor socialist şi ţinù o vorbire fórte vehementă *contra mileniului şi contra clasei bogate.* Mulţimea adunată aplaudă în mod frenetic pe vorbitor. De-odată însĕ se aruncă o calfă de măcelar asupra socialistului, pentru ca sĕ'l siléscă sĕ tacă, dér

---

[comi]tetului central, venită espre din Bucurescĭ [î]n urma invitaţiunei, ce i-s'a făcut, a deschis şedinţa cu discursl următor:

„Dómnelor şi Domnilor

„D'abia un an de când s'a întemeiat Societatea pentru cultura profesională a femeii în capitala mândră a Regatului nostru, acolo unde condiţiunile de viéţă socială dau voiă gândirei femeescĭ, a-şĭ lua drumul spre sfere mai înalte şi mai senine, acolo, acolo dic, s'a conceput ideia unei asociaţiunĭ femeescĭ, al cărei scop este independenţa femeii pe teren economic, fiind-că nu se scie astăḑĭ ce va aduce ḑiua de mâne, sĕ nu fim prinse de mréja nevoilor şi sĕ încrucişăm braţele în faţa desastrului. Aceste idei d'un viitor nesigur pentru sórta omenéscă, în ţĕrile apusului: în Anglia, Germania, America etc., s'a căutat sĕ le subjuge şi sĕ le înfrângă prin muncă.

„Obstacolele, ce le întêlnea Societatea nóstră direct séu indirect, erau marĭ, şi mijlócele de luptă micĭ, fórte micĭ, mai ales că femeia română cu greu o dai la muncă cu greu o scoţĭ din obiceiurĭ ale unor vremurĭ de tristă amintire pentru noi. — A trebuit energiă multă. — La apelul nostru multe Dómne şi Domnişóre de inimă au rĕspuns în numĕr îndestulător, pentru a puté înşgheba o grupare, în jurul unui Drapel pe care stă scris idealul nostru:

„Pavăza viitorului e munca cu sîrguinţă.

„Dér strigătul nostru de adunare nu „s'a auḑit numai în capitală, puterea lui a „fost destul de mare, pentru ca sĕ rĕsune „cât de departe, trîmbiţând tuturor vestea „Asociaţiunei, ce luase viéţă.

„Carpaţii, bĕtrânii Carpaţĭ, carĭ în „vremurile negre ale némului nostru sin„gurĭ au ocrotit Românismul de sĕlbăticia „duşmanului, ei martorĭ neclintiţĭ ai sufe„rinţelor şi bucuriilor strămoşilor noştri, „nicĭ de astă-dată nu şi-au desminţit fala, „primind în sînul lor ideea pornită din „centru.

„Aci, în valea închisă de piscurile uri„aşe ale munţilor, boltiţĭ de adurul frumos „al cerului, şi scăldaţĭ de şiróiele cristaline „ale Prahovei, aci unde natura se înfăţi„şéză sub o formă deosebită, nespus de „atrăgĕtóre şi unde viéţa are mai mult „farmec, aci e locul prielnic şi sigur, unde „ideile marĭ şi salutare prind şi-şĭ iau fiinţă.

„Posta mi-a adus ḑilele trecute scirea „întemeerei unei noi secţiunĭ a „Societăţei „pentru cultura profesională a femeii“, scire, „care mi-a produs o mare bucuriă.

„Femeia română începe serios a gândi „la posiţia ei, preparându-şĭ chiar terenul „pentru luptă, îşĭ oţelesce armele de pândă „atât pentru vremurĭ grele, când nenorocul „ar deslipi-o de şeful familiei (bărbat séu „părinte), căcĭ aşa se socotesce mai mult „prin us, de cât prin lege, cât şi pentru „alte împrejurărĭ.

„De acum, societatea nóstră, secţia „Bucurescĭ, va mai avé un nou tovarăş „la muncă, va avea sprijinul societăţei D-v. „secţia Predeal.

„Prin dănii făcute de persóne filan„tropice, prin representaţiunĭ teatrale etc. „societatea din Bucurescĭ a reuşit a-şĭ forma „un mic fond, ba chiar a putut deschide „o şcólă profesională, unde fetele şi femeile „române sĕ pótă deprinde o meseriă în „cel mai scurt timp, şi un bazar, în care „lucréză persóne cunoscĕtóre, şi societatea „le salariază, înlesnindu-le cu chipul acesta „mijlóce de traiŭ.

„D-Vóstră, ca şi noi şi ca tóte de si„gur, carĭ au întreprins lucrărĭ grele, dér „necesare, veţĭ întêmpina dificultăţĭ multe „la început.

„Dér nimic sĕ nu vĕ desarmeze de „curagiul, cu care aţĭ întrat în acţiune şi „care vĕ face cinste!

„Prin comună înţelegere şi îndelun„gată stăruinţă, socotind de altă parte şi „sprijinul asociaţiunei din capitală, veţĭ „atinge idealul, ce aţĭ avut în minte, când „aţĭ gândit la întemeierea societăţei, ideal, „de sigur la care şi noi gândim şi la care „trebue sĕ tindă orĭ-ce femeiă, ce simte şi „gândesce curat românesce.

„Anul acesta, serbarea unui an de „viéţă a societăţei nóstre, printr'o fericită „întêmplare este imediat urmată de serbarea „inaugurărei unei filiale a acestei societăţĭ. „Am fi prea fericite, décă serbarea aniver„sărei a 25 anĭ de viéţă a societăţei ar „coincide cu întemeierea unei a 25-a fili„ale a ei.

„Viitorul ne e necunoscut, el póte „veni cu bine séu cu rele, vremea desă„vêrşesce spiritele, şi nevoia înlesnesce mij„lócele; noi sĕ nu ne descuragiăm, ci cu „firma credinţă în munca, ce depunem, sĕ „aşteptăm viitorul, viitor, în care îmĭ place „a crede, că se va puté ḑice:

„Din Carpaţĭ şi pân' la mare
„De la Tisa 'n rĕsărit,
„Sĕ cântăm cu mic cu mare
„Visul nostru s'a 'mplinit“.

„Mulţumindu-vĕ de deosebita cinste, „ce mi-aţĭ făcut învitându-mĕ, sĕ presidez „adunarea D-v., vĕ urez din inimă isbânda „cea mai desĕvêrşită, ce póte încorona o „operă ca a D-vóstră“.

*

După cum se vede, discursul Dómne Găvănescu, deşi puţin cam pesimist, totuşĭ un buchet de idei, dorintĭ şi energiă, dovedesce scopul şi stăruinţa, cu care Dómnele au sĕ ducă mai departe opera începută. Discursul acesta a fost de mai multe orĭ întrerupt şi la fine acoperit de aplausele prelungite ale adunărei.

După D-na Găvănescu, D-na Kivu *Ionescu*, actuala casieră a secţiunei, în mod cât se póte de natural, a rostit următórele cuvinte prea espresive şi destul de pronunţate:

„Dómnă Preşedintă

„Domnelor, Domnişórelor şi Domnilor Membri!

„E un moment prea înalt, prea fericit pentru mine, momentul acesta, când împreună cu D-v. putem în fine sĕ punem

mulțimea înfuriată apucă pe calfă și'l purecà bine. In fine intrevenind poliția și gendarmeria se iscà un golomoț grozav, patrioții se tocau împrumutat în cap, așa că mulțĭ, între carĭ și primarul orașului, au fost greu rănițĭ. Vorbitorul socialist a fost pus în lanțurĭ și a fost escortat în casarma gendarmilor.

*

Steag negru milenar. In comuna *Kondoroș* a produs mare agitațiă faptul, că cu ocasiunea ḑilei festive milenare, țĕranul Ioan *Kohut* a arborat pe casa lui *steag negru.* Fiind întrebat pentru ce o face acésta, Kohut rĕspunse că *după serbarea milenară are sĕ urmeze multă jale.*

*

Ce a vorbit rabinul din Brașov? Alaltăerĭ a ținut în sinagoga din Brașov rabinul Albert *Wezel* o predică milenară. In vorbirea sa Wezel accentuà, că *colorile tricolorului maghiar de origine sunt colorĭ jidane* și adecă: colórea *roșiă* a fost colórea seminției Ruben, cea *albă* a seminției Lewi și cea verde a seminției Simon, și tóte împreună formézà emblema domniei, înțelepciunei și a speranței, care și *pe viitor* va fi dătătóre de ton pentru Jidanĭ. Cea mai miraculósă mărturisire a numitului rabin a fost însĕ următórea: „Gradul de înțelepciune al unui popor se póte cunósce din modul cu care tractéză pe conlocuitorii jidanĭ. *Evreii represintă arătătorul pe orologiul lumei.* Arătătorul acesta câte odată stă pe loc (negoț rĕu! de altă-dată însĕ se cutremură (Krach!). Jidanul este cel mai fidel și sigur termometru pentru umanitatea guvernelor (!!)“ Bravo Schmul!

*

Mileniul între Românĭ. Din *Sebeșul săsesc* se anunță, că majoritatea Românilor și Sașilor de acolo nicĭ *n'au luat la cunoscință* mileniul și steagurĭ maghiare de abia s'au putut vedé pe casele autorităților publice. In comuna *Șușag* se ḑice, că poporațiunea română fiind sedusă a mers în haine de sărbătóre la biserică, unde notarul *Simion Iunculescu* a ținut o vorbire patriotică, ḑicĕnd între altele, că „tot-déuna sĕ fiă patria înainte de tóte celelalte“. Ne mai pomenit a fost însĕ lucrul ce s'a petrecut în comuna *Avas-felsöfalu* (?) unde după cum anunță „Bud. Hirl.“ directorul *Victor Mureșianu* după-ce a ținut o vorbire patriotică cătră tinerimea școlară a pus pe școlarul *Ioan Cighi sĕ jóre în numele conșcolarilor* sĕi că tot-déuna își va iubi și adora patria.

Manifestația Ieșenilor.

Iașĭ, 3 (15) Maiŭ 1896.

Stimate Domnule Redactor!

Liga culturală, studenții universitarĭ și cetățenii ieșenĭ au sĕrbătorit ḑiua de 3 (15) Maiŭ. La 2 óre p. m. s'a ținut o întrunire în sala teatrului.

D-nul *Culianu*, rectorul Universității și președintele Ligei, a arĕtat în câte-va cuvinte bine simțite însemnĕtatea ḑilei. După acésta a vorbit profesorul universitar d-nul *A. D. Xenopol* timp mai bine de o óră despre revoluțiunea Românilor din Transilvania din 1848. La urmă a vorbit d-nul *Tanoviceanu*, profesor universitar, protestând contra serbărilor milenare. Intrunirea a ținut până la 4 óre p. m.

După întrunire s'a făcut o manifestațiă pe strade.

Convoiul, care numĕra cel puțin 6000 de ómenĭ avĕnd în frunte stindardul Ligei, stindardul studenților, stindardele diferitelor societățĭ, a percurs în sunetul musicei strada Unirii, strada de sus, oprindu-se în strada Lăpușneanu d'inaintea localului societății studenților universitarĭ. Aci studentul Dragomir a ținut un discurs. De aci convoiul a percurs strada Lăpușneanu împodobită cu numĕróse stindarde tricolore, oprindu-se în fața locului istoric, la Petru Băcalu, unde s'a jucat hora Unirii în 1859 cu ocasia unirii principatelor, astăḑĭ locul unde se află otelul România. Aci a vorbit studentul *Misirliu.*

Convoiul s'a îndreptat mai departe în spre statua lui Ștefan cel mare, percurgĕnd strada Ștefan cel mare. Statua era decorată fórte frumos cu-o mulțime de stegulețe. Aci au ținut discursurĭ d-nul *Atanasiu* profesor la liceu, d-nul *Mitescu* student și d-nul *Gheorghiade*, profesor. Manifestația s'a terminat la órele 6 p. m.

Coresp.

Afacerea brutalităților polițienescĭ în dietă.

Dumineca trecută, cu ocasiunea marei adunărĭ arangiate de Ugron și soțĭ în favórea întroducerei sufragiului universal, „patrioții“ budapestanĭ s'au bătut ca orbii, tocându-se în cap unii pe alții cu rudele dela stindarde, cu pietri și cu tot ce le venia în mână. A fost un scandal ne mai pomenit: unii altora și-au tăiat urechile, și-au spart capetele, și-au ciuntit nasurile. Chiar caii dela trăsurile de pe strade s'au spăriat și au început sĕ fugă, călcând în picióre bărbați, femei ș copii. Streinii, carĭ vor fi mers la esposiția din Budapesta, au avut ce vedé, mai ales că era tocmai ḑiua de 10 Maiŭ, când „civilisatorii Orientului“ arangiaseră serbările milenare bisericescĭ.

Afacerea a ajuns acum în dietă. Deputații *Sima* Ferencz și *Visontai* Soma au adresat fiă-care în ședința dela 13 Maiŭ câte-o interpelare ministrului de interne Perczel. Ședința a fost fórte furtunósă în tot timpul cât s'a discutat asupra acestei cestiunĭ.

Desider Perczel, ministrul de interne, rĕspunḑĕnd interpelanților de mai sus, spune între altele, că poliția a ajuns la cunoscința, că la acel meeting se prepară în primul loc demonstrațiune în contra statului ungar, mai ales în contra mileniului și esposiției, ba chiar și în contra classei mai bogate.... (Mare sgomot, contraḑicerĭ și neliniște.)

Gabr. *Ugron:* Ticăloșiă! Minciună! (Mare sgomot. Președintele sună clopoțelul.)

Polonyi: Cine ḑice acésta? Spune-ne cine ḑice?

Bartha: Cerem dovedĭ!

Ministrul *Perczel:* Mĕ rog, ascultați-mĕ, vi-le voiŭ spune.

Polonyi: Avem dreptul de-a sci, cine minte astfel de lucrurĭ despre noi!

Ministru *Perczel:* Căpitanul de poliția a pus și condiția... (Strigărĭ în stânga estremă: Cine minte? Rușine! Infamiă!).... Căpitanul a pus și condiția, că la meeting sĕ se foloséscă numai stindarde în colorĭ naționale.

Polonyi: Cine minte?

Bartha: Cerem dovedĭ!

Ministrul *Perczel:* ....și, On cameră, sciu dela ómenĭ vrednicĭ de încredere...

Polonyi: Cine-i acela? Cine-i acela? Spune-i numele!... etc. etc.

Asta a mers tot așa, pe cât timp a vorbit Perczel. Președintele suna mereu clopoțelul și era un sgomot infernal.

Printre nesfîrșitele întreruperĭ, ministrul spuse, că la meeting, în contra ordinului polițienesc, au fost duse și două stindarde roșii (socialiste), și că membrii adunațĭ n'au cântat cântărĭ patriotice, ci un imn al muncitorilor cu caracter internațional. (Aci Polonyi întrébă: Dér Gotterhalte mai frumos a fost, când s'a cântat la deschiderea esposiției?) Spune apoi ministrul, că mulțimea nu s'a supus ordinelor și instrucțiunilor polițienescĭ și de aci a provenit conflictul, dér nu poliția a atacat mai întâi, ci mulțimea, care unui polițist îi crepà capul cu un stindard, așa că el e acum în pericul de mórte. Tot așa altĭ 3—4 polițiștĭ au fost bătuțĭ cu petri și bâte, încât și astăḑĭ zac în spital. Numa după aceste atacurĭ a început poliția sĕ scótă arma și sĕ se apere etc.

Rĕspunsul acesta al ministrului a dat nascere la nouĕ discuții vehemente. „Patrioții“ deputațĭ s'au certat tótă ședința, ca Țiganii la ușa cortului.

SCIRILE ḐILEI.

— 4 (16) Maiŭ.

Studenții arĭ-creștinĭ dela universitatea din Viena arangiaseră ḑilele trecute mai multe demonstrațiunĭ antimaghiare și antimilenare. Acum rectorul universității a declarat, că nu va mai suferi sĕ se adune studenții în grupurĭ mai marĭ și că poliția va expulsa pa toțĭ acei studențĭ universitarĭ din străinătate, carĭ au subscris cunoscutul protest contra mileniului. Așa dér persecuțiile deja se pornesc, și încă în Viena!

—o—

Românii Maramureșenĭ, după cum se vede din foile unguresci, nu s'au pre însuflețit nicĭ ei pentru „serbările milenare“ ale Ungurilor. Așa de esemplu, la *Siget* în séra de 10 Maiŭ tóte casele și tóte edificiile publice, atât ale Ungurilor și Jidanilor, cât și ale Rutenilor au fost iluminate pompos. Numai în ferestrile bisericelor române și în ale casarmei armatei comune „nu se afla nicĭ măcar un opaițĭ“, cum ḑic gazetele unguresci. Fițuica patriotică „Máramaros“ e cu deosebire „scandalisată“ de vestea, că prefectul internatului român din Siget, vĕḑĕnd pe un student român purtând cocardă unguréscă, l'ar fi provocat, sĕ arunce cocarda, căcĭ nu e românéscă. Ne-am bucura déca am sci, că frații noștri din Maramureș încep și ei sĕ dea dovedĭ mai puternice de românism și ambițiă națională.

—o—

Nou cor de plugarĭ. Din *Checheș*, în comitatul Timiș ni-se scrie: Cor nou s'a înființat în comuna nóstră prin neobositul și bravul învĕțător *Sofroniu Racovițian*, prin a cărui sirguință și a bravilor coriștĭ, în ḑiua S-tei Invierĭ s'a cântat întâia-óră S. Liturgiă tótă, încât locuitorii din Checheș au rĕmas încântațĭ și nu sciu cum sĕ dea laudă bunului Dumneḑeu, că au noroc de așa învĕțător. In ḑiua de S. Gheorghe corul a dat concert în comuna Labasinț la inițiativa dom. pădurar Georgiu *Suciu*, care s'a făcut tot-odată și membru fondator cu o sumă de 10 fl. v. a. Societatea nóstră aduce și pe calea publicității mulțămirea cea mai cordială. — Vasile Jivcoviciu, corist.

---

temelia unei secțiunĭ a „societățeĭ pentru cultura profesională a femeii“, instituțiune menită sĕ ridice cât mai mult prestigiul femeii și s'o facă ast-fel a eși din cercul prea limitat, prea îngust, ce i-se hărăḑise până acum. Măgulirea nóstră, cred eu, e cu atât mai mare cu cât noi Predelenele, am fost cele d'întâiŭ, carĭ ne-am făcut ecoul colegelor din capitală, stăruind pentru înființarea acestei secțiunĭ.

„Scopul societățeĭ pentru cultura profesională a femeii, fiind cunoscut la cea mai mare parte din D-v. și mai ales în urma accentuatului discurs al D-nei Găvănescu, cred, că nu mai e nevoiă sĕ insistăm mai mult asupra acestui punct, ci în dorința avidă de a vedé secțiunea progresând cu pașĭ repeḑĭ pe calea, ce și-a desemnat, părerea mea e, sĕ ne mărginim asupra următórelor puncte:

„In unire tóte sĕ alegem un comitet dintre noi, care sĕ conducă interesele secțiunei, bine înțeles sub controlul secțiunei centrale (Bucurescĭ) a cărei fundatóre este D-na Elena Găvănescu, căreia trebue se-i aducem omagiele nóstre, pentru că a luat inițiativa și, lucrând fără preget, a putut înființa acéstă societate unică în țéra nóstră, operă destul de măréță căutând astfel a ne pune pe aceeașĭ liniă cu statele civilisate.

„Sciut este Dómnelor, și Domnilor, că până anul trecut, nimĕnui nu i-a venit în gând o ideiă atât de sublimă, măréță și umană, ca cea prevĕḑută în art. 2, 3 și 6 din statutele acestei societățĭ, cu care ne putem în de ajuns convinge de idealul, de scopul măreț, ce a călăuḑit pe D-na Găvănescu.

„Cu toții scim, Dómnelor și Domnilor, cum fetele lipsite de mijlóce, cu tóte aptitudinele manifestate pentru vre-o profesiune, ne mai avĕnd unde alerga, întră la câte-o croitoriă, și în loc de artistă devine o nenorocită, espusă tuturor miserielor și prejudiciilor omenescĭ, grațiă relei alcătuirĭ sociale.

„De aceea cum am ḑis, scopul acestei adunărĭ e sĕ alegem dintre noi un comitet, care ajutat de tóte D-le membre și toțĭ D-nii membri, sĕ lucreze cu tragere de inimă pentru secțiune, procurându-ne astfel prin adunările ei, pe lângă o instructivă distracție și capital secțiunei, ér atuncĭ, când vom avé fondurĭ în de ajuns, sĕ putem întreține una séu două eleve, carĭ au terminat cursul primar aicĭ în școlele comunei nóstre și carĭ vor avé aptitudinĭ speciale, sĕ le putem ḑic, trimite și întreține în școla societății, care deja funcționéză la Bucurescĭ și a cărei conducĕtóre este tot D-na Găvănescu, ajutată de alte Dómne Profesóre dela școla profesională. Aceste trimise ale nostre sigur vor fi primite conform statutelor. Er mai târḑiu, și nu tocmai mult, căcĭ eu sper într'un viitor mai apropiat, când timpul și mijlócele ne vor permite, vom înființa un atelier de croitorie și mode, care după cum scițĭ, ne lipsesce cu desĕvêrșire din acéstă localitate atât de populată.

„Am ḑis, că cred într'un viitor mai apropiat și strălucit al secțiunei nóstre, căcĭ nu trebue un moment sĕ ne îndoim nicĭ de bună voința Domnilor din localitate, căcĭ Dumnealor în tot-déuna au dat probe prea pipăite de fapte bune în ceea ce privesce scopurile filantropice, cum de esemplu cu ocasiunea de față a secțiunei nóstre. V'o mărturisesc dela început, n'aveam atât curaj a propune D-lor de față; am încercat însĕ, și vĕd, că nu m'am înșelat.

„Dómnelor și Domnilor, nu voiu sĕ măgulesc, sĕ fac complimente nimĕnui, dér permiteți-mĭ sĕ vĕ spun, că o vie mulțumire sufletéscă a simțit inima mea și a tutor Dómnelor din comitet, când am vĕḑut, că orĭ cui ne-am adresat, orĭ cărei dame i-am făcut apel, fiă română, fiă streină, nu numai că nu ne-a refusat, ba din contră au primit cu multă plăcere, și avem fermă convingere, că vor contribui și de aicĭ înainte pentru acest scop măreț, bine înțeles, pe cât posibil va fi.

„'Mĭ place a crede într'un viitor frumos al secțiunei nóstre, cu atât mai mult, cu cât scim, că pe lângă noi se vor asocia și representanții secsului tare, carĭ ne vor ajuta, ne vor încuragia, ne vor sprijini, în fine ne vor da tot concursul și din punct de vedere moral și material; se afirmă acest sprijin de probele ce avem până în present. D-nii Saletas Igiroșian, Franț Mak, Kivu Ionescu, Dem. Ripénu, Constandinidis, Bulgărescu, Ciopponea, Alecsandrescu și Cristescu s'au grăbit, pe de o parte a se înscrie în secțiunea nóstră, ér pe de altă parte s'au grăbit a bine cuvênta și lăți propaganda secțiunei cu un interes deosebit, care le face onóre. Esemplul dat de D-lor va fi, cred eu, imitat, și în curênd sĕ sperăm că nu va fi bărbat june séu însurat, care sĕ nu fiă înscris în secțiunea nóstră.

„Aceste ḑise, îmĭ permit Dómnelor și Domnilor, ca în numele comitetului de inițiativă sĕ aduc viile nóstre mulțumirĭ tuturor Dómnelor, Domnișórelor și Domnilor, carĭ s'au grăbit a participa la constituirea acestei secțiunĭ, ér înainte de a termina, nu pot, sĕ nu-mĭ arĕt satisfacția deosebită, ce-mĭ predomină aḑĭ sufletul, vĕḑĕnd că femeia pășesce cu pașĭ giganticĭ cătră mărețul ideal „Emanciparea“.

„Trăiască dér Femeia!! Trăiască Societatea!!“

„Trăiască Dinastia Română“.

— După discursul D nei Ionescu, acoperit, asemenĭ, de aplausele unanime ale adunărei, s'a procedat întâiu la alegerea numelui ce trebue sĕ pórte secțiunea. Propunerea susținută și argumentată, admisă de adunare, a fost, că secțiunea sĕ pórte numele „*Carmen Silva*“, numele cel mai frumos și mai mult cântat pe valea superióră a Prahovei.

Ședința festivă a comitatului Brașov, arangiată la poruncă în onórea mileniului, s'a ținut adĭ înainte de amédĭ. Au luat parte la ea funcționarii dela comitat, după ei representanții cercurilor unguresci, in frunte cu notarul *jidan* dela Zizin, îmbrăcat în „diszmagyar“, ér la códă representanții cercurilor săsescĭ. Ómenĭ independențĭ fórte puținĭ, *Românĭ ca'n palmă*. Așa-i când se face voiă bună la poruncă. Apoi sě vedĭ lucrul naibii: la órele 11$^3/_4$, tocmai când s'a început ședința, ce s'a ținut în casa Sfatului din piéță, orologiul din turnul acestei case s'a oprit. Se dice, că patru porumbei, doi albĭ și doi roșietici, s'au așeḑat pe brânca ceasului în partea de cătră méḑă-nópte-rěsărit, făcênd sě se oprescă ceasul. Poporul nostru crede, că acésta este un sĕmn rĕu pentru „mileniștĭ!“...

—o—

Nou advocat. D-l Dr. Ștefan *Morariu* aduce la cunoscință publicului, că și-a deschis cancelaria advocațială în Clușiu, piața bucatelor (belközép) Nr. 15.

—o—

Mórtea unui student bětrân. In Greifswald a murit ḑilele acestea un student, care n'a fost mai tinĕr decât de 70 anĭ. Până la mórte a fost tot student, în fiă-care an se inscria regulat la facultatea teologică, dér nu depunea nicĭ un esamen. N'avea nicĭ o grijă și nicĭ o supĕrare, ci numai bea și fuma. Un unchiŭ bogat ii lăsă o avere considerabilă cu condițiunea, ca până ce își va urma studiile sě capete interesele dela acea avere, și acesta a fost motivul pentru ce respectivul student a tot studiat până la etatea de 70 anĭ.

—o—

Colera în Egipet. Din Cairo se anunță, că în Egipet bântue în mod îngrozitor colera asiatică. Toțĭ egiptenii mai cu dare de mână părăsesc țéra. Astfel pe vaporul „Semiramis“ au sosit alaltăerĭ în Triest 156 de locuitorĭ din Alexandria. Conform depeșelor sosite, erĭ s'au îmbolnăvit în Cairo de colerá 36 persóne și 22 au murit.

—o—

Musica militară a regim. de inf. nr. 50 din loc va da mâne un concert în noua casă de concerte. Intre alte piese se va cânta și „Dormĭ ușor“ de Scuderi. Inceputul la $^1/_2$8 óre séra.

—o—

Óspeții, carĭ vin la Brașov, pot afla cele mai bune, mai curate și mai higienice odăi la **Villa Kertsch**, aflătóre pe promenada cea mare a orașului, în nemijlocită apropiare de gara tramvaiului, așa că nicĭ nu mai trebue birje. Odăi multe și pe ales, clădite în stil modern și elegant mobilate, cu așternut nou, mobile nouě, serviciu promt, ér bacșișurĭ nu se dau. In grădină restaurant și musică mai în fiă-care ḑi. Se pot închiria odăi și apartamente întregĭ cu luna, cu sĕptĕmâna și cu ḑiua, costând după plac dela 1 fl. până la 4 fl. la ḑi.

Premii pentru cultivarea musicei.

Pentru dobêndirea premiului de 15 fl. v. a. oferit din partea Sp. Dn. *Dr. Ștefan Erdélyi* și soția din Orăștie pentru acel învĕțător și membru al Reuniunii Docenților Gr. Cat. din ținutul Hațegului, care va dovedi cel mai bun progres cu elevii în *musica vocală* și *instrumentală*, prin acésta sĕ escrie concurs cu terminul până la 1 (13) Iuliu a. c.

Doritorii de a obține acest premiu au sĕ-șĭ îndrepte concursele provĕḑute cu atestatele respectivelor senate școlastice vidimate de protopopul districtual la subscrisul vice-președinte până la terminul fixat.

Hațeg, 4 Maiŭ n. c. 1896.

Pentru comitetul central al Reuniunii Docenților Gr. Cat. din ținutul Hațegului:

Paul Oltean m. p. vice-președinte. *N. Trimbițoniu* m. p. *S. Țarina* m. p. notarĭ.

SCIRI ULTIME.

Craiova, 2 Maiŭ, órele 8 séra. Astăḑĭ, tótă ḑiua, Craiova a fost în sĕrbătóre. Am serbat *aniversarea ḑilei de 3 (15) Maiŭ 1848*, prin un Te-deum și o grandiósă procesiune pe stradele principale, carĭ erau frumos împodobite cu drapele, co óre și florĭ. Entusiasmul la culme.

La ora 6 s'a ținut un *mare meeting de protestare în contra mileniului unguresc*. Mai mulțĭ oratorĭ au înfierat șovinismul unguresc, dovedind, că mileniul nu are nicĭ o basă istorică. S'a publicat un manifest și s'a votat o resoluțiune de protestare.

*

Dumineca trecută s'a ținut și în *Ploiescĭ* un *mare meeting* de protestare, aranjat de secțiunea Ligei de acolo. S'a primit o moțiune *contra mileniului*.

EDUCAȚIUNE.

In ajunul esamenelor.

Sudrig-Jupani, 29 Aprilie n. 1896.

Acum, că suntem cătră sfîrșitul unui nou an școlastic, când esamenele nu vor fi departe, este datorința nóstră a fiă-căruia, cărora ne zace la inimă sórtea învĕțĕmêntului popular, de-a ne ocupa cu de-amĕruntul asupra esamenului și însemnătății lui pentru poporul nostru.

Esamenul trebue și se cade a fi o sĕrbătóre nu numai pentru școlarĭ, ci și pentru părinții lor. Și pentru ca așa sĕ fiă, e datorința nóstră a tuturor, mai cu sémă a celor pușĭ în fruntea învĕțĕmêntului, ca la ocasiunĭ binevenite sĕ îndemnăm poporul de-a lua parte la esamene în numĕr cât mai mare spre a se convinge însu-șĭ de progresul fiilor lor. Căcĭ este sciut, că unul din cele mai principale mijlóce pentru de-a arĕta însemnătatea și necesitatea școlelor populare este esamenul școlar. El este cel mai puternic mijloc de-a delătura din popor nepăsarea și credința rĕtăcită, ce póte o mai are față de școlă și față de învĕțător. El deșteptă în popor interes față cu crescerea fiilor sĕi, — iubire și stimă față de școlă și față de învĕțător.

La esamen se póte cunósce mai bine învĕțătorul adevĕrat de cel cârpaciŭ. La esamen se póte cunósce mai bine, orĭ de și-a împlinit el chiămarea cu sânțenia de luminător al poporului, orĭ numai după cum ḑice Neamțul „Die verfluchte Schuldigkeit“.

Dér scim de altă parte, că pentru acésta sunt fórte nefavorabile împrejurările economilor de pămênt, căcĭ tocmai pe timpul esamenelor ei sunt în toiul sapii și al gropii cucuruzului, când ḑilele le sunt așa de scumpe, încât sĕ daĭ mult pentru a-l puté face pe unul sĕ se lase de sapă și sĕ vină la esamen. In fața acestei împrejurărĭ nu rĕmâne altceva de făcut, decât ca d-nii protopopĭ, ca inspectorĭ tractualĭ, sĕ caute cât numai se póte sĕ rênduéscă ținerea esamenelor tot cam Dumineca orĭ în ḑile de sĕrbătóre, în carĭ ḑile ar puté lua parte la esamen fórte mulțĭ. In Archidiecesa română gr. or. a Transilvaniei se și ține cont de acéstă împrejurare. 'Mĭ aduc cu drag aminte de când eram școlar, cu câtă sete așteptam sĕ vină esamenul, ér părinții mei și peste tot ómenii din sat așteptau cu un dor încă și mai mare. Firesce esamenul era întocmit tot pe ḑile de Duminecĭ séu sĕrbătorĭ.

Se nasce întrebarea: ce trebue sĕ facă învĕțătorul pentru ca sĕ dea cu elevii un esamen bun?

Pentru ca un esamen sĕ succédă bine, se recere:

Intâiŭ, ca învĕțătorul sĕ poséda bine materialul de învĕțĕmênt, căcĭ nimic nu e mai teribil, decât un învĕțător, care nu scie mai mult, decât trebue sĕ scie școlarii sĕi.

Au fost unii învĕțătorĭ, mai cu sémă din cei mai bĕtrânĭ, carĭ neținênd cont de spiritul timpului, ne mai cetind nimic, dela o vreme și-au uitat și aceea, ce au învĕțat cândva în preparandiă, rusticindu-se de tot, căcĭ după cum ḑice Nemțul: „Zwischen die Bauern, verbauert man sich“. Puté-vom aștepta óre dela un asemenea învĕțător esamen bun și progres?

Am cunoscut în viéța mea un ast-fel de învĕțător — adĭ e în pensiă, — fără o ambițiune nobilă, care fără de a-l mustra consciința, n'a făcut nimic; esamenul a fost sub tótă critica și nu numai într'un an, ci într'un șir lung de anĭ. Diferința între el și școlarii sĕi era de tot neînsemnată, ba pe când școlarii sĕi sciau cel puțin buchisa de-a rostul și fără înțeles câte ceva din diferite obiecte pe atuncĭ învĕțătorul nu putea spune un cuvênt fără de-a avé cartea înainte. Nicĭ o întrebare nu era în stare sĕ pună fără carte. Sĕ ne ferescă Dumneḑeu sĕ nu avem mulțĭ învĕțătorĭ de-aceștia.

Al 2-lea sĕ recere, ca materialul de învĕțĕmênt sĕ-l prelucre în lecțiunĭ practice și sĕ și-l impartă pe sĕptĕmânĭ. Al 3-lea sĕ țină sémă de împrejurările locale, căcĭ un fel cercetéză elevii școla iérna, și altfel véra, când părinții elevilor mai săracĭ în timpul verii pe unii îi trimit cu vitele la pășune, pe alții îi năimesc ca servitorĭ la alții, séu îi folosesc ca ajutor pe lângă ei la purtarea economiei.

O scădere principală, mai cu sémă a unora din învĕțătorii mai tinerĭ, eșițĭ acum din preparandii, este, că nu caută, ca materialul destinat pentru fiă-care an de școlă și din fiă-care obiect de învĕțĕmênt sĕ și-l împartă pe sĕptĕmânĭ, prelucrându-șĭ fiă-care lecțiune în scris, învĕțându-o apoi d'arostul, și pregătit astfel cum se cade sĕ mérgă înaintea elevilor,

---

S'a ales apoi comitetul secțiunei compus din: D-na Maria R. Bêrsan presidentă; Marióra S. Igiroșianu, Sila Zamfirescu vicepresidente; Dragomira K. Ionescu casieră; Zoe A. M. Michăilescu, Elena N. Cristescu secretare.

Odată ales, comitetul împuternicit de adunare a trimis o telegramă Majestății Sale Reginei României, al cărei frumos nume poetic îl pórtă secțiunea, apoi adunarea terminându-se, tóte Dómnele și D-nii presențĭ au mers în restaurantul gărei și până la plecarea trenului, servindu-se o mică gustare, au avut loc cu acéstă ocasiune mai multe toaste, la carĭ au luat parte D-na Găvănescu, D-na și D-l Bêrsan, D-nii: Saletas Igiroșianu, Mihăilescu, Ripénu etc. D-na Găvănescu a rĕspuns cu multă abilitate și fond la mai multe din aceste toaste. — Trenul, care pleca, a terminat curênd animațiunea produsă cu ocasiunea înființărei acestei secțiunĭ. — Se vedea însĕ pe fețele tuturor Dómnelor presente o mulțumire sufletéscă, de pasul făcut, erau mândre și cu drept cuvênt.

Mi s'ar ḑice însĕ mie, acestui care mĕ încerc sĕ scriu presentele rênduletе: „de ce tocmai acum mi-am luat séma sĕ scriu, când secțiunea e înființată încă dela 8 Februarie?! Rĕspunsul e ușor de dat, și fără gând de a supĕra pe cine-va, mĕ esplic tot acum:

De felul meu sunt și eu puțin pesimist și auḑind și pe D-na Găvănescu câte greutăți a întimpinat cu înființarea și conducerea secțiunei centrale în Bucurescĭ, unde populația multă și alésă lasă orĭ cui speranță de reușită în așa marĭ și nobile întreprinderĭ; décă în Bucurescĭ capitala țĕrei a avut de învins pedicĭ, mĕ gândiam, că în Predeal cu atât mai puțin nu va dura secțiunea înființată, cu tótă stăruința membrelor și cu tóte calitățile destul de prețuite ale D-nei Bêrsan, presidenta secțiunei!!

Acum însĕ vĕd, că au fugit din gându-mĭ acele temerĭ. — Secțiunea „Carmen Silva“ va merge înainte. — Ba ceva mai mult, în curênd Dómnele membre ale acestei secțiunĭ vor da un bal unic în felul lui, un bal, cum cred, că nu se va mai fi vĕḑut pe valea Prahovei.

Incă din o adunare generală a acestei secțiunĭ, ținută lunile trecute, tóte membrele au luat angajamentul solemn, ca cu ocasiunea balului sĕ presinte fiă-care în parte câte un obiect pentru tombola balului. — Și cum Dómnelor Predelene le place, sĕ se întrécă una pe alta în ce privesce bunul gust, mĕ prind cu orĭ-cine, fără témă că voiu perde, că tombola balului secțiunei „Carmen Silva“ din Predeal va cuprinde o varietate de obiecte cu totul deosebită și ca gust și ca preț. — Nu-i vorbă, puțin mĕ importă pe mine, décă acele obiecte vor fi lucrate de D-lor personal séu cumpĕrate, destul că obiecte de tombolă vor fi multe, de preț și gust rar.

— Dér și mai mult pot spune, am auḑit ḑilele astea svonindu-se, că comitetul acestei secțiunĭ va intra în înțelegere cu comitetele celorlalte societățĭ din localitate cum și cu autoritățile și școlele din Predeal, ca toțĭ la olaltă sĕ dea pe vară o petrecere afară la câmp, care sĕ ție vre-o 3—4 ḑile, și de va fi așa, — deși în mai mic, însĕ prin scopul și felul ei, — acéstă petrecere, sĕ credețĭ, va face Marțĭ chiar petrecerile milenare dela Buda-Pesta.

Étă de ce am amânat scrierea mea până acum. — Afară de asta la înființarea secțiunei s'a publicat câte ceva, atât în Gazeta Transilvaniei, cât și în Voința Prahovei, diar din Ploescĭ.

Aceste ḑise, judece acum orĭ-cine, décă am esagerat, când am ḑis, că comuna Predeal de pe valea Prahovei are ceva mai deosebit de celelalte comune, și va vedé orĭ-cine, ce va fi Predealul, nu mai mult, — ci numai peste 5—6 anĭ.

De pe Ripĭ.

La munte.

(Icónă dela țéră).

O casă într'un codru de arborĭ roditorĭ fel și fel, unde dela cireșele cu fața verguriă până la piersecile petróse, ce-șĭ bat joc de Brumărel, și până la durduliile prune vărănescĭ, ce șed în pom sgulite în cojocul alb al uncheșului Ningău, se pĕrândéză ca în grădina Măestrelor fel și formă de róde, care de care mai ademenitóre la față și mai gădălitóre la gust; un riuleț limpede ca lacrima, ce curge certându-se cu petricelele albe, ce-i ațin calea și-l fac sĕ spumege de mâniă, că nu-l lasă sĕ fugă mai iute cu piciorușele lui de argint; un isvoraș, ce țîșnesce colea din géna unui delușor sub nisce stejarĭ de-odată cu rĕstrămoșii, și la care în căldurile topitóre ale verei alergĭ sĕ beĭ apa vieții; colea mai sus pe un costiș fermecat de raḑele sórelui se împletesce vița, ce sub frunḑele ei ascunde fericirea copiilor, veselia óspeților, și a doua tinerețĕ a bĕtrânețelor; pe aci în sus apoi délurĭ, pădurĭ, codri, ér în jos luncĭ acoperite cu liveḑĭ și răchițĭ, câmpurĭ pe carĭ grânele la adierea vêntului fug ca nisce herghelii de armăsarĭ sĕlbaticĭ; tóte acestea le vĕḑusem, le cutrierasem, le gustasem în cele trei-spre-ḑece primăverĭ ale vieții mele.

Mai sus băete! începuse a-mĭ striga mereu nu sciu ce în sîn. Primăvéra când argații luau dinapoi vitele și le mânau la munte mĕ uitam după ei cu ochĭ lungĭ și-mĭ ardea sufletul de dorul drăgălașilor vițelușĭ cu carĭ alergam și săriam tóte rozórele ținêndu-mĕ de códa vițelușilor, ér cânele Griveiŭ, soț la sburdălnicii, înhățându-mĕ cu gura de cămeșuică.

Abia apucam sĕ vĕd apoi pe Moș-Negru, văcariul, venind cu un cal încărcat cu putine cu unt și cu smântână, și nu pentru acestea abia apucam eu sĕ vĕd pe Moș-Negru, ci ca sĕ-l întreb ce face Dumă-

ér nu orbecând și esperimentând pe contul lor.

Pun mare preț pe împărțirea materialului în lecțiunĭ practice și din motivul, că numai așa este în stare sĕ șĭ facă destul datorinții, propunênd întreg materialul cât se cade pe un an din fiă-care obiect de învĕțământ. Impărțirea materialului pe sĕptĕmânĭ este avantagiósă și prin aceea, că percurgêndu l tot, mai cu sémă în decursul iernii, când școla e mai bine cercetată, toțĭ elevii se împărtășesc de o cultură omnilaterală din fiă-care obiect de învĕțământ, așa că venind vara, când cei mai sĕracĭ nu o pot cerceta din multe cause, ei nu mult vor fi întrecuțĭ de ceialalțĭ, avênd mai mult a repeta decât a învĕța din nou.

Neîmpărțirii materialului pe sĕptĕmânĭ este d'a se mulțămi, că elevii din anul al 6-lea dela o școlă d'ale nóstre n'au mers din Geografiă mai departe, de cât până la cunóscerea comitatului Caraș-Severin, ér din istoriă: despre Traian, despre Maghiarĭ, Hunĭ și Avarĭ. Acésta va fi urmat din tóte obiectele de învĕțământ. Nu i mirare apoi, că elevii, ne mai învĕțând nimic din nou, se disgustă de școlă și cu ei și părinții lor.

Țin dér sĕ atrag atențiunea d-lor protopopĭ, ca inspectorĭ tractualĭ, și a d-lor comisarĭ de esamene, ca la esamenele, ce vor urma în curênd, sĕ țină sémă nu numai de ce s'a propus, ci și decât s'a propus, ca sĕ se vadă întru cât s'a ținut sémă de planurile de învĕțământ pentru școlele poporale confesionale române. Altmintrelea puțin folos vom trage.

Ca în multe altele, așa și în privința acésta am puté lua ca model pe Sașii din Ardeal. La ei, copiiĭ de școlă în timpul iernei pe la 6 óre diminéța sunt adunațĭ. Fiă-care sală de învĕțământ e provĕḑută cu mai multe lampe, carĭ se aprind. Dela 6—11, ba chiar până la 12 óre înainte de améḑĭ, ér după améḑĭ dela 2—4 și chiar până la 5 óre țin prelegerĭ în continu. Și au învĕțătorĭ vrednicĭ, plinĭ de viéță și stăruitorĭ în muncă. Au o paciință de fier. Nu-i mirare dér, că și sunt ei un popor atât de înaintat în ce privesce cultura. Mult trebue sĕ trudim și noi și de o iubire înflăcărată trebue sĕ fim cuprinșĭ toțĭ învĕțătorii față de poporul nostru, ca sĕ ajungem acolo, unde sunt ei aḑĭ. O, atuncĭ nu ne vom teme, că dușmanii noștri, fiă ei orĭ cât de mulțĭ, ne vor nimici.

„Eu sĕ pier? — eu nicĭ-odată!
Vie-o lume încruntată
Vie valurĭ marĭ de foc
Nicĭ că m'or clinti din loc“.

Al 4-lea. Materialul bine prelucrat sĕ-l învețe d'arostul bine. Atuncĭ învĕțătorul simte o ușurare în propunere, ér propunerea însa-șĭ e plină de viéță, — elevii sunt în continuă atențiune, fiind ochii magistrului lor pururea îndreptațĭ asupra lor, ér vaḑa lui se măresce din ce în ce.

Este imposibil a propune bine despre un lucru, despre care nu te-ai pregătit. Atuncĭ numai decât observă elevii, fiind propunerea nefluentă și confusă. *„Pueris maxima debetur reverentia“*, dice Latinul. Elevii sunt cei mai aspri judecătorĭ ai învĕțătorului lor. O eróre comisă în chipul acesta nu se uită nicĭ-odată. Asupra punctului acestuia încă greșesc mulțĭ din frații învĕțătorĭ, nepregătindu-se și neînvĕțându-șĭ propunerea d'a rostul. Venind în contraḑicere cu datorința lor, îșĭ iau refugiul la carte, dér cât de edificătóre póte sĕ fiă o asemenea prelegere, las sĕ judece orĭ-cine. După părerea celor mai mulțĭ pedagogĭ, ca carte în școlă învĕțătorul póte folosi numai Legendarul, ér pe tóte celelalte, ca Istoria biblică, Catechism, Istoria naturală etc. sĕ le aibă în cap. Când vom face și vom învĕța așa, marĭ ne vom chiăma întru împĕrăția ceriurilor.

Al 5-lea. Sĕ țină o disciplină bună. O bună disciplină e mai bună ca o bună doctrină. Ear Amos Comenius ḑice: *„Școla fără disciplină e ca o móră fără apă“*.

Acestea avêndu-le pururea înaintea ochilor și urmând întocmai, apoi cătră finea anului școlar pregătind cele de lipsă pentru esamen: ca protocolul de clasificațiune, scrisorile de probă ale elevilor, conspectul despre materialul propus din fiă-care obiect de învĕțământ, ca orĭ cine sĕ scie, ce și cât s'a propus din fiă-care obiect de învĕțământ, precum și altele de lipsă etc., atuncĭ succesul esamenului e pe deplin asigurat. Un învĕțător astfel pregătit aștéptă ḑiua de esamen cu cea mai mare bucuriă, căcĭ acum e timpul, ca sĕ-șĭ arate vrednicia și destoinicia sa de învĕțător harnic, care și-a împlinit chiămarea cu scumpătate și sânțeniă.]

Chipul, cum se obicĭnuesce a se face la noi conspectele, nicĭ nu mai corĕspunde spiritului timpului. El se numesce periocă, un cuvênt strein limbei nóstre. Dér numirea acésta puțin impórtă. Ce impórtă e chipul, cum se compune. Generalitatea, în care sunt cuprinse obiectele, precum și estensiunea lor dintr'o periocă, departe d'a produce o icónă clară asupra orĭ-cărui cetitor, dimpotrivă îl duce în neclaritate și neînțelegere. Pĕcat, că nu pot servi cu o astfel de periocă, ca sĕ se convingă și On. Redacțiune de adevĕrul cuvintelor mele. De multe-orĭ sub generalitatea unei perioce se ascunde negligența învĕțătorului. De esemplu în periocă cetim din Istoria biblică, dela facerea lumii, până la robia Israilitenilor prin Babilonenĭ. Orĭ-cine va înțelege așa-dér, că istoria biblică a trebuit sĕ se propună dela început, după cum urméză întêmplările una după alta, și cu tóte acestea nu e așa. Din esaminare s'a constatat. Intrebĭ pe învĕțător, cum de n'ai propus asta și asta? Și țĭ rĕspunde, că n'ai înțeles perioca. Astfel de casurĭ s'au întêmplat de multe-orĭ, pe când décă învĕțătorul ar specifica întêmplare de întêmplare, așa ceva nu s'ar puté ivì nicĭ-odată.

Ear acum, ca de încheiare, o rugare mai am cătră d-nii protopopĭ, ca inspectorĭ tractualĭ, ca adecă cu statorirea ordinei și timpului de esamen pentru fiă-care comună, sĕ împărțéscă tractul în mai multe cercurĭ, destinând pentru fiă-care cerc pe unul din cei mai bunĭ învĕțătorĭ a lua parte la esamene, pe lângă comisarul, și acolo a-șĭ face notițele de lipsă cu privire la disciplină, metod etc. — și aceste notițe, compuse în formă de raport, le va înainta d-lui protopresbiter, care apoi cu ocasiunea adunărilor învĕțătorescĭ sĕ le pună în discusiunea tuturor învĕțătorilor.

In chipul acesta se va produce un fel de emulațiune nobilă între învĕțătorĭ. Fiă-care va căuta sĕ-șĭ împlinéscă datorința, ca sĕ nu se compromită față cu colegii sĕi. In chipul acesta făcênd, prestigiul fiă-cărui învĕțător se va ține la locul sĕu, ér școla în ochii poporului va trece de ceea ce este, ér nu de un lucru nefolositor, și orĭ ce jertfă, ce ar mai recere școla, va fi bine primită din partea poporului.

X.

Literatură.

Metodă de vióră, de *Robert Klenck*, profesor la conservatorul din Bucurescĭ,— lucrare aprobată ca carte didactică din partea ministeriului din România. Cei ce cunosc notele și sunt inițiațĭ cât de puin în ale musicei vor găsi în acest prețios studiu musical al d-lui R. Klenck un povĕțuitor de mare valóre, care-i va face sĕ-șĭ desvólte și îmbogățéscă cunoscințele musicale prin un metod practic și ușor. Lucrarea constă din 6 caiete și se póte procura și dela librăria N. Ciurcu din Brașov.

*

In Institutul de editură *Ralian și Ignat Samitca* din Craiova a început sĕ apară renumita operă a lui *Louis Kuhne*: **Noua Sciință de vindecare, basată pe unitatea bólelor și vindecarea lor fără doctorii și fără operații**, — 1 volum de peste *500 pagine în 10 fascicule.* costând fiă-care fascicul câte 50 banĭ (25 cr.). *Operă tradusă până acum în 17 limbĭ moderne.*

Producțiune teatrală în Făgăraș.

Blașiu, 8 Maiŭ n. 1896.

Plecasem pe o nópte ploiósă la Făgăraș cu nisce afacerĭ. Nicĭ închipuire nu puteam sĕ-mĭ fac, ce bine am sĕ umblu. Bine a ḑis cine a ḑis, că adevĕratele bucurii sunt tot-déuna cele ce nu le cauțĭ, ci carĭ te caută ele.

Un domn Făgărășan, cu care făcusem cunoscință pe tren, îmĭ spusese, că în acea ḑi se vă da în Făgăraș o producțiune teatrală de cătră inteligență.

— „N'ațĭ cetit în foi?“

— „Pare-mi-se se fi cetit“, îi rĕspunsei. Dér într'adever nu-mĭ aduceam aminte sĕ fi cetit.

— „D-ta un tînĕr de atâtea speranțe, ḑicĭ numai „pare-mi-se“, și nicĭ nu plecĭ la Făgăraș numai și numai pentru petrecere. A, ce mai feciorĭ sunt și cei din ḑiua de aḑĭ, „sĕ-i cauțĭ ḑiua cu luminarea, ca sĕ-i însuflețescĭ pentru petrecerile nóstre“.

Ajuns în Făgăraș și isprăvindu-mĭ afacerile, bine, rĕu, cum a dat Dumneḑeu, punct la $7^1/_2$ óre am intrat în sala hotelului „Lauritsch“. Indată s'a și început producția, un lucru, care m'a surprins fórte plăcut și mi-a lăsat o bună idee de punctualitatea Făgărășenilor.

---

nica, Viorica, Surăița, Bălănica, le lasă sĕ sugă sĕ se sature, sunt marĭ, cât au crescut cornițele? Dér ștrengarul de Boenuț mai împunge?

— Moș-Negru, e frumos la munte? întrebam eu.

— Cum sĕ nu fiă, dragu moșului, acolo sus este mai aprópe de D-deu, și Sântilie trece écă cât pe-aicĭ cu carul sĕu de fulgere, și apoi de acolo de sus vedĭ peste mărĭ și țĕrĭ, de pare, că eștĭ sus în cer.

— Moș-Negru, du-mĕ și pe mine! diceam cu ochĭ scăpărațĭ de plăcere, du-mĕ și pe mine!.

— Lasă, dragu moșului, pănă-i fi mare, nu cumva sĕ te iee vre-un urs, Dómne pădesce!

Cu acéstă vorbă tot-déuna Moș-Negru îmĭ stâmpĕra avêntul, căcĭ mi-se părea lucru fórte adevĕrat, deórece mai în fiă-care véră Moș-Negru venea cu córnele dela câte o vită necată de urs.

Când însĕ ajunsesem de vre-o treispre-ḑece anĭ și vedeam Sâmbăta băețandri și fetișcane din sat plecând la munte sĕ ducă sare la vite, îmĭ eșiam din piele de dorința de-a mĕ duce și eu la munte, și mai ales sĕ vĕd carul lui Sântilie și sĕ privesc peste țĕrĭ și mărĭ.

In fine într'o Sâmbătă la întrevenirea mamei, mĕ lasă tata sĕ plec și eu la munte cu ceilalțĭ. Mai fericit nu era nimenĭ ca mine atuncĭ. Sântă copilăriă de ce nu te mai întorcĭ tu cel puțin câte-va dile, și bĕtrânii și-ar da înțelepciunea și regii coróna pentru dulcéța ta!

Plecăm. Caravana consta din băețandri între 10—14 anĭ și din fetișcane cam de aceeașĭ etate, dér unele chiar fete marĭ, și cu deosebire acestea conduceau și purtau de grijă de convoiŭ.

Apucând valea printre munțĭ, clocotesc codri de cântecele fetelor și de fluerile băeților. Glumele, păcălelile se țin lanț. Incetul cu încetul nenumĕratele trecerĭ peste rîu, bolovani, suișurĭ, coborîșurĭ, încep a muia sburdălniciile, caravana începe a se rumpe, unii mai înainte, alții mai îndĕrĕpt.

Ióna, cea mai mare dintre toțĭ, înaltă și radiósă de frumseță și blândețe, ca flórea sórelui, începe a-șĭ deprinde vaḑa și îngrijirea, punênd pe o surată îndĕrĕpt, ér ea mergênd în frunte ca sĕ nu se prea rumpă și reslățéscă convoiul.

Ajungem la piciorul muntelui, pe care sus împĕrăția Moș-Negru peste poporul sĕu necuvêntător.

Inainte însĕ de-a ne apropia de piciorul muntelui începem a simți un miros nespus de dulce, care eu nu-l mai simțisem nicĭ-odată.

Băeții, carĭ mai fusese la munte îmĭ spun, că-i miros de florĭ de teiŭ, de care sunt fórte mulțĭ în pólele muntelui. Nu cunosceam teiul de cât după scórța lui, de carĭ aduceau argații pentru legat la viiă. In sat nu era teiŭ, fiind-că prin grădinĭ nu se sufereau de cât pomĭ, ér în pădurile dimpregiur încă nu era teiŭ. Mirosul teiului, care din ce în ce era tot mai tare, înălța plăcerea și bucuria mea la estas. Ajungênd sub pólele muntelui, unde se întêlniau două văi limpeḑĭ, vióră ne așeḑăm sub nisce tei bĕtrânĭ încărcațĭ de florĭ, ca sĕ ne luăm putere pentru suișul, care ne aștepta pe pisc în sus.

Intinserăm merinḑile și între mii de glume ne mai adauserăm puterile. După gustare începură sbeguelile între cei mai mărișorĭ și mai mărișóre. După óre-care sfielă întru și eu în hora sbeguelilor, prinḑênd una strîngênd pe alta.

De-odată aud băeții strigând: he, he! uite popa, cum scie sĕ prindă fetele.

'Mĭ ḑiceau băeții popă fiind eu fecior de popă.

— Te spun la neica preutésa! îmĭ ḑice Ióna, în a cărei grijă mĕ dase mama.

Strigătul copiilor cu „popa“, vorbele Iónei cu „neica preutésă“ mĕ cam descurăjară, dér băeții alergându-se încóce și încolo cu fetele, începură a striga: prinde-o popo, ține-o popo! și le abăteau spre mine, și mĕ înhaț de nou, ér când Ióna îmĭ mai aruncă „o neică preutésă“, eu o îmbrățișa-i iute, o sărutai și-o luai la fugă ḑicêndu-i: ei! spune-i neicăi preutese, că te-am sărutat!

— Ei! lasă, că te cos eu acasă, ḑise Ióna rîḑênd, încât mi-se părea, că nu-i căḑuse nicĭ ei rĕu.

O luarăm apoi pe munte în sus. Vederea, ce suind mi-se lărgea tot mai tare, începe a-mĭ fermeca sufletul. Mai întâi se deschideau piscurile cu văile, carĭ, învĕlite în raḑele dulcĭ ale sórelui de séră, vĕrsau și în sufletul meu o disposițiă atât de dulce în cât mĕ simțiam într'un fel de bețiă.

De la un timp băeții începură a șuera hoțesce și într'un târḑiu încep a rĕsuna asemenea șuerăturĭ din sus de pe munte. Ne apropiam adecă de locul gol al muntelui, și văcarii începură și ei a ne rĕspunde.

Ajungem tocmai la apusul sórelui. Vitele eșise la gol și păsceau pufnind tignite prin érbă. Când vitele vĕḑură ciliganea, ce rĕsărea din tufe, ridică capetele și devin neliniștite. Ele adecă sciau instinctiv și din datină, că au sĕ capete sare.

Intră cu toții în cirédă strigându-șĭ fiă-care pe nume vitele. Vitele în scurt timp se grupară fiă-care pe lângă stăpânul sĕu, ca o familiă, și începură a le presăra sarea mĕruntă ca făina pe spate, ér vitele încep duióse a linge.

După acest ospĕț de sare văcarii mână vitele la apă, ér noi mergem la sălaș, așa se numesce coliba văcarilor făcută din bârne și acoperită cu ferigă.

Moș-Negru ne ese înainte pășind încet și răḑimându-șĭ drépta pe toiagul stăpânitor de munțĭ, ér de-o parte și de alta doi cânĭ marĭ cenușii, Lupeiŭ și Urseiŭ, pe care îi stăpânea vorba lui Moș-Negru și mai câte-o pască din toiag, căcĭ alt-fel mornăirile și hârăirile lor nu prea sĕmĕnau a prietiniă.

S'au jucat două piese: *„După teatru"*, comedie de I. V. Stefaneli şi *„Doi surḑĭ"*, de V. Alexandri. Amêndouĕ le mai vĕḑusem de trei-patru orĭ pe scenă; cu tóte acestea mi-au plăcut mult, ba pot ḑice, că Făgărăşeniĭ mi-au făcut o impresie mult mai adêncă, de cât toţĭ ceilalţĭ. D-ra *Lenţa Florea* în rolul de camerieră şi mai cu sémă ca Florica, tineră ţĕrancă, are sĕ ne ispitéscă încă multă vreme. Era atât de naturală şi graţiósă pe scenă, că a încântat tot publicul. Are şi o voce simpatică, cu care ni-a cântat nisce melodii drăguţe. Aplausele i-au fost meritate. D-l *Ioan Berescu*, Graur, fecior boeresc, părea crescut pe scenă. Fórte bine şi-au jucat rolurile şi d-şóra *Miţi Bănuţ*, d-şóra *Victoria Grama*, *Victoria Toma*, d-nii *Traian Păcală*, *Costi Toma* şi *Clement Grama*.

S'a încins apoi un dans vesel, care a durat până în ḑorĭ de ḑi. Mulţime de domnişóre frumóse din Făgăraş şi jur. Prea au fost însĕ multe şi frumóse, că mi-au încurcat minţile. Cum sĕ le pun cu numele?...

Un strein încântat.

ECONOMIA.

Cultura legumelor.

I.

I Observărĭ generale. Pe ḑi ce mergem ni-se dă prilegiu de a auḑi tot mai multe şi mai dese văerărĭ dela economii noştri, că numai cu economia câmpului şi crescerea vitelor nu-şĭ mai pot împăca trebuinţele de tóte ḑilele, deóre-ce şi acestea două isvóre principale de câştig sunt mereu lovite şi strîmtorate parte prin concurinţa streină din alte ţerĭ europene, parte prin cea americană, aşa încât vrênd ne-vrênd ni-se impune, ca sĕ ne cugetăm mai adese-orĭ şi la alte ramurĭ economice, carĭ pe lângă cele două, ni-ar mai puté spori în cât-va venitele economice.

Intre ramurile laterale de economie, carĭ ar puté uşura în mĕsură însemnată starea economilor noştri se numĕră: *pomĕritul, legumĕritul, stupăritul, cultura vermilor de mĕtase, industria domestică*, de care se ţin: facerea de furcĭ, greble, coşercĭ, şi coşuri de nuele, apoi împletiturĭ de papură, pălării de paie şi altele. Lăsând la o parte celelalte ramurĭ economice, sĕ ne oprim de astă-dată numai la cultura legumelor.

Cultura legumelor, pe o întindere mai mare de pământ, până acum n'a prea fost băgată în sémă de către economii, séu mai bine ḑis de către económele nóstre dela sate, ci în loc sĕ le créscă prin grădinile şi câmpurile lor, le cumpĕră de multe-orĭ, ca şi orăşenii, de pe la grădinarii sêrbĭ din apropierea oraşelor mai marĭ, séu de pe la económele de Sas din apropierea lor, socotind cultura acelora prea migălósă şi împreunată cu multă perdere de timp.

In modul acesta se aruncă an de an cu crucerul şi ḑecerul pe: cépă, aiŭ (usturoiŭ), varză, morcovĭ, ardeiŭ, crastaveţĭ, ridichĭ, cartofĭ, fasole şi altele, sume însemnate de mii, ba chiar ḑecĭ de mii, ce le plătim streinilor, pentru că ne cultivă legumele de lipsă, pe carĭ şi noi le-am puté cresce, rĕmânêndu-ne într'un asemenea cas paralele acelea în pungă, ca sĕ putem acoperi cu ele alte trebuinţe casnice.

Nu tot aşa fac conlocuitorii noştri Saşĭ séu mai bine ḑis femeile lor. Acestea, deşi încă lucră la câmp, ba póte mai mult chiar ca ale nóstre, totuşĭ se ocupă cu cultura legumelor, nu numai pentru trebuinţele casnice, ci chiar şi de vênḑare, aşa încât an de an adună cu crucerul, ḑecerul şi florinul sume însemnate de pe la aceia, carĭ n'au unde le cultiva, séu despreţuesc cultura lor.

Cine ar sta la îndoélă în privinţa acésta, n'are decât sĕ cerceteze o ḑi de têrg dintr'un oraş împrejmuit cu economĭ de Sas, şi îndată se va convinge, cum económele de Sas în decursul anului întreg sunt tot cu banul în mână de pe legume, póme, florĭ seminţe şi altele.

O întêmplare, la care însu-mĭ am fost martor ocular în piéţa Sibiiului, ne va lămuri şi mai mult asupra câştigului, ce şi-l póte face economul din cultura legumelor pe o întindere mai mare.

Erau anume doi economĭ din Guşteriţa de lângă Sibiiu cu femeile lor cu carĕle în têrg, unul Sas, ér celalalt Român. Acest din urmă adusese în têrg două hectolitre de grâu şi două de cucuruz, căcĭ îmĭ spusese, că nu se ocupă cu cultura legumelor în mare, ca Saşii, pe carĭ abia le vêndù cu vr'o 16 fl. Sasul cu femeia lui însĕ n'au adus nicĭ măcar o ferdelă de bucate, ci numai seminţe şi legumĭ, pe carĭ după ce le-au descărcat de pe car, însu-mĭ m'am minunat despre mulţimea şi soiul lor.

Numitul econom sas avea ca la un hectolitru sĕmênţă de măzăriche, ca o ferdelă sĕmênţă de trifoiŭ, pe care o vindea cu litrul à 30 cr., ér femeia lui avea câte-va ferdele de cépă mai mare, ca o mierţă de rĕsade (arpagic) de cépă, câte-va ferdele de fasole, apoi morcovĭ, cartofi, ridichĭ, pĕtrânjei, păstrănapĭ şi altele.

După ce le-a descărcat pe tóte din car, m'am apropiat şi eu mai tare de el şi întrebându-l de una alta mi-a spus, că el cu femeia lui în decursul anului întreg fac parale frumóse pe legumĭ, florĭ şi sĕminţe. N'am stat mult de vorbă cu el, deórece însu-mĭ m'am convins din preţul, ce-li-l ofereau cumpĕrătorii, că are dreptate; m'am convins, că Sasul cu femeia lui au făcut pe legumile şi sĕminţele aduse în têrg pe de două orĭ mai multe parale ca economul nostru român, şi încă într'un timp scurt, pe când acesta trebuì sĕ aştepte mai până către ameḑĭ cu grâul şi cucuruzul lui.

Vĕḑênd Românul, cât de curênd şi cu ce preţ îşĭ vinde marfa consăteanul sĕu sas, ar fi voit mai bucuros sĕ aibă şi el legumĭ şi seminţe de vênḑare, decât bucate. M'am apropiat de Român, şi l'am întrebat: că pentru ce nu cultivă şi ei legumile în mare, ca Saşii? — „Ei domnule, îmĭ rĕspunse economul nostru, Saşii au avut o şcólă mai bună ca noi până acum, de aceea au dat ei aşa tare înainte; acum însĕ e rêndul nostru, ca sĕ facem şi noi ca ei, că dór acum şi noi avem şcóle, în carĭ sĕ putem învĕţa!" — „Da, da, bădicule", i-am rĕspuns: „Şcóla face din om, om, şi altoiul din pom, pom", după cum ḑice o veche ḑicală românéscă.

Din vorbele economului nostru am înţeles, că nu lenea şi nepăsarea, ci mai mult împrejurările locale şi lipsa unor cunoscinţe deosebite asupra culturei legumilor au împiedecat pe economii noştri de prin apropierea oraşelor, ca sĕ nu facă şi ei ca economii saşĭ. Când le va succede a delătura acele împrejurărĭ, când li-se vor da cunoscinţele şi poveţele de lipsă pentru cultura legumilor în mare, nu ne îndoim, că atuncĭ şi ei vor urma asemenea Saşilor.

Cum că şi economii noştri sunt aplicaţĭ a întroduce îmbunĕtăţirile şi reformele economice, se póte vedé de acolo, că în Săsime, pe unde Românii trăesc amestecaţĭ cu Saşĭ, nu numai că au întrodus tóte acele îmbunĕtăţirĭ şi reforme în economia câmpului şi crescerea vitelor, ci au făcut pe unele locurĭ mai mult chiar şi decât Saşii, aşa încât Saşii se tem de ai noştri, că în cele din urmă o sĕ le facă o concurenţă prea mare în privinţa stărei materiale.

Tot aşa credem, că se va întêmpla şi cu cultura legumilor, nu numai în Săsime, ci pretutindenea, după-ce se vor convinge şi economii românĭ, ce folóse însemnate pot avé dela ea, şi că aceea nu este împreunată cu nu sciu ce greutăţĭ, pe carĭ sĕ nu le pótă învinge séu delătura.

Cultura legumilor e recunoscută de către unii economiştĭ învĕţaţĭ şi ca o ocupaţiune *morală*, care adecă póte sĕ împedece şi abată pe om dela lene şi trândăviă, aflându-şĭ în aceea ocupaţiune mai tot-déuna, când e pe acasă şi nu e la lucrul câmpului. Şi câte ḑile de lucru mai petrece economul de primăvara până tómna pe acasă, séu că e ceva de ploiă séu că la câmp nu are tocmai un lucru intins, în carĭ ar puté face cu înlesnire câte-va straturĭ de legume în grădina séu grădinuţa sa. Prin acésta el ar da prilegiu, ca sĕ înveţe la lucru chiar şi pe membrii mai tinerĭ ai familiei sale, deprinḑêndu-i şi pe aceştia la săpatul, plivitul, udatul şi strînsul legumilor.

Afară de copii, în câte familii nu se mai află şi servitorĭ şi servitóre, bunicĭ şi bunice, carĭ încă şi-ar puté afla ocupaţiune potrivită împrejurul legumilor?

Mult ar puté contribui la lăţirea culturei legumilor şi şcólele poporale, introducêndu-se şi şcolarii şi şcolăriţele mai marĭ la sĕvêrşirea lucrurilor mai uşóre, pe carĭ vĕḑêndu-le şi deprinḑêndu-le aci, sĕ le scie face apoi mai târḑiu chiar şi în grădina lor. Decă unde-va se nimeresce mai bine proverbul: „Vorbele mişcă, pildele atrag", apoi aci îşĭ află chiar locul potrivit. Inzadar le va spune

---

Moş-Negru apróре pe la şepte-ḑecĭ de anĭ, de o statură sub mijlociă, dér de-o făptură petrósă, lat în piept, mânĭ şi picióre scurte şi gróse, cap mare, pĕr şi barbă cretă şi stufósă, sprâncene lungĭ încâlcite, odată tóte negre corb, acum cam înflorite cu dese fire de argint; în acéstă înfăţişare îmĭ părea că vĕd pe Codreţ din poveste.

Vĕḑusem eu de-atâtea orĭ pe Moş-Negru, când venea la noi, şi tot-déuna îmĭ făcea impresiunea făpturilor din poveştĭ, mai ales cu pĕrul şi cu barba pădurósă, cu pieptul, care prin crepătura cămeşei deschiotorate se vedea păros ca o blană de urs, şi la tóte acestea se mai adaugea o voce adêncă, părea că ese din o pescere, cu tóte acestea de un timbru dulce, încât cu tótă înfăţişarea lui séu tocmai pentru acéstă înfăţişare rară la toţĭ copiiĭ ne era drag Moş-Negru. Moş-Negru iérna şedea în sat, căcĭ avea casă şi familiă, şi de câte orĭ venia la noi ne aducea cele mai frumóse pere şi mere, şi glumia cu noi séu ne spunea câte-o poveste orĭ păţaniă, încât şi pentru acestea tare iubiam pe Moş-Negru.

Acum el încă ne întêmpinà, căcĭ scia că-i aducem, cum era datina, câte-o mică surprindere, unii tutun, alţii afumătură orĭ o sclefă de porc, pâne, făină ş. a.

Inaintea sălaşului ardea un foc mare şi de-asupra în cârlig o căldare pântecósă.

Când Ióna îi scóse între altele şi un urcioraş cu ţuică, ce i-l dĕduse mama pentru Moş-Negru,

— A! ḑise bĕtrânul, D-ḑeu sĕ-i dee bine neichi preutese, că nu şi-a uitat de gâtlanul lui Moş-Negru.

Puse apoi urcioraşul la gură şi trase una colea voinicesce.

— Ei! vedĭ aşa, ḑise Moş-Negru, acuma sunt şi eu tînĕr ca voi; ea puneţi-vĕ colea pe iérbă până vĕ trage moş o mămăligă cu mitică, cum nu va mai vĕḑut ochii.

Turnà apoi o covată de făină în căldare şi luà o altă căldăruşă mai mică, o dete la un băiat sĕ se ducă la isvor s'o frece şi s'o spele bine. Intr'aceea mămăliga începe a forfoti, ér Moş-Negru o cerca cu făcăleţul sĕ vadă, decă este de mestecat.

— En vine 'ncóce, măi smântânilă, sĕ vĕd scii sĕ te baţĭ cu mămăliga,

Ḑise Moş-Negru către un flăcăiandru, care se bălăbănea cu viţeii sĕ-i închidă într'un ţarc ca sĕ nu dee la vacĭ.

Flăcăiandrul îşĭ închise viţeii şi venind luà cu Moş-Negru căldăroiul de pe foc, se puse pe un butuc, luà căldarea între călcâiă, punêndu-şĭ între căldare şi călcâie câte un vênjol de ferigă verde, ca sĕ nu-l ardă, şi începù lupta.

— Nu cum-va sĕ aflu vre-un cocoloş, că ţi-l pun subsuóră, m'ai înţeles măi somnoreo!

Moş-Negru se duse apoi în sălaş cu căldăruşa şi venì cu ea plină de smintişă amestecată cu unt şi cu smântână.

Tot auḑisem acasă de la argaţĭ vorbind încântaţĭ de-o mâncare numită mitică, ce le da Moş-Negru, când se duceau cu vitele în munte, orĭ când le duceau sare.

— Ei, sĕ vedeţĭ, dragii moşului, o mâncare, sĕ nu mĕ mai uitaţĭ.

Puse căldăruşa în cârlig, şi când flăcăul rĕsturnà un pisc de mămăligă pe-o merindare albă, Moş-Negru venì cu căldăruşa şi-o împărţi prin câte-va găvane de lemn şi începurăm atacul.

Moş-Negru avea drept, mitica era de tótă lauda. Era un fel de balmoş cu deosebirea, că era mai grósă, căcĭ n'a lăsat'o sĕ se topéscă prea tare pe foc. Afară de aceea laptele profumat de munte are un gust deosebit bun, căcĭ acasă am cercat, dér mitica nu avea acel gust ca cea dela Moş-Negru.

Moş-Negru ḑicea, că mitica nu se face bună de cât la munte.

Băeţii apucară apoi prin pădure şi aduseră lemne sĕ tragă o vălvătae peste nópte.

Moş-Negru uitându-se spre apus — Hm! ḑise, o sĕ ne boteze, dragii Moşului, la nópte.

— De unde? strigară băeţii, uite cerul senin ca oul, nor nicĭ de léc.

— Ascultaţĭ pe Moşu; nu de florile cucului am îmbĕtrânit apróре de crugul vremilor. Faceţĭ focul colo sub fagii aceia, o sĕ vĕ prindă bine la vreme de pic.

Er mie îmĭ ḑise sĕ mĕ duc sĕ mĕ culc în sălaş.

— Nu te duce, îmĭ şoptì Ióna la urechiă, că mâne îţĭ ducem numai ciolanele acasă, tot te rod purecii.

O ascultai şi ne duserăm toţĭ sub fagĭ, unde băeţii aprinseră un mare foc.

Ne puserăm apoi la poveştĭ şi la glume în jurul focului, care din ce în ce devenea tot mai dulce, căcĭ aerul începuse a se reci.

Moş-Negru după ce-şĭ puse în rânduiélă lăptăriile, venì şi el la foc, îşĭ umple pipa şi o pune pe jăratic, căcĭ ḑicea, că după ce fierbe tutunul în pipă e mai tare şi mai gustos.

— Ei! spune-ne o poveste Moş-Negru.

Ḑiseră băeţii.

— O sĕ vĕ spun, ba nu, o sĕ vĕ arĕt o poveste fórte frumósă, ḑise bĕtrânul, se sculà şi plecà.

— Dér povestea, Moş-Negru!

Strigam cu toţii.

— Ecă mĕ duc sĕ vi-o aduc.

Noi rĕmaserăm înholbând ochii uniĭ la alţii, căcĭ nu înţelegeam cum sĕ ne aducă povestea.

— Ne-a păcălit Moş-Negru! ḑiceau unii; s'a dus sĕ se culce.

Peste câte-va minute, Moş-Negru apare în zarea focului aducênd ceva lung atârnat de o prăjină.

Când se apropià, ţiparăm de-odată toţĭ, căcĭ de prăjină era atârnat un şerpe fórte mare.

— Nu vĕ temeţĭ, că-i numai burduful umplut cu muşchiŭ. Incepù apoi a ne spune povestea şerpelui.

învĕțătorul școlarilor sĕi, că ecă straturile de legume se pregătesc, plivesc, sapă ș. c. l. așa și pe dincolea, carĭ décă școlarii nu vor vedé în grădina școlei decât buruene, puțin vor puté cuprinde ei cu mintea lor din cele propuse, căcĭ: „Invĕțătura fără deprindere e ca róta fără osiă“, după cum dìceau și străbunii noștri.

In sfîrșit cine nu scie, ce plătesce o grădină plină de legumĭ, pe carĭ sĕ le poțĭ avé din tótă buna vremea la îndemână în stare próspĕtă și curată, cu deosebire la sate, unde nu le poțĭ cumpĕra tot cu banĭ gata ca la orașe.

Din cele spuse până aci se póte vedé, că cultura legumilor este unul dintre cele mai prețióse ramurĭ economice, care pe lângă un lucru bagatel, așa dìcênd, ne oferesce în tóte patru anutimpurile un nutrement bun și sănĕtos, pe lângă acésta, cultivate pe o întindere mai mare, putem face chiar și parale frumóse din vinderea lor.

Așa stând lucrul, credem, că și de astă-dată ne împlinim o datorință cătră iubiții noștri cetitorĭ, décă în numerii viitorĭ le vor arăta natura și însușirile diferitelor legume, ce se folosesc în economia casnică.

I. Georgescu.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 15 Maiu st. n. 1896.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	80
„	Grâu mijlociu . .	5	50
„	Grâu mai slab . .	5	—
„	Grâu mestecat . .	3	30
„	Sĕcară frumósă . .	3	70
„	Sĕcară mijlocié . .	3	40
„	Orz frumos . . .	3	10
„	Orz mijlociu . . .	2	80
„	Ovĕs frumos . . .	2	50
„	Ovĕs mijlociu . .	2	40
„	Cucuruz	3	60
„	Mălaiu	5	—
„	Mazăre	6	50
„	Linte	8	—
„	Fasole	6	20
„	Sĕmênță de in . .	7	60
„	Sĕmênță de cânepă	5	30
„	Cartofĭ	—	80
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	48
„	Carnea de porc . .	—	52
„	Carnea de berbece .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt	21	—
„	Sĕu de vită topit .	32	—

Călendarul săptămânei.

MAI. are 31 dìle. FLORAR.

Dìlele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	5 S. m. Irina	17 Pascalie
Luni	6 Sf. și dreptul Iov	18 Venanțiu
Marțĭ	7 S. m. Acație	19 Petr. Celestin
Mer.	8 S. ap. Ev. Ioan	20 M. Bernardin
Joi	9 S. prof. Isaia	21 Felix
Vin.	10 S. ap. Sim. Zilat	22 Iulia
Sâm.	11 S. m. Mochie.	23 Iohanna

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 13 Maiu n. 1896.

Sĕminț e	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	80	7.10	7.20
Grâu dela Tisa	80	7.15	7.25
Grâu de Pesta	80	7.10	7 20
Grâu de Alba-regala	80	7.10	7.20
Grâu de Bácska	80	7.20	7.30
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕminț e vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.30	6 35
Orz	nutreț	60—62	4.50	4.70
Orz	de vinars	62.64	5.10	5 70
Orz	de bere	64.66	—.—	—.—
Ovĕs		39.41	6.20	6.55
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiŭ	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	—.—	—.—

	Productediv.	Soiul	Curuul dela	până
Prețul pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Luțernă ungur.	27.—	35.—
	—	transilvană	—.—	—.—
	—	bănățenă	—.—	—.—
	„	roșiă	27.—	29.—
	Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
	Oleu de in		—.—	—.—
	Uns. de porc	dela Pesta	51.—	52.—
	„	dela țĕră	—.—	—.—
	Slănină	svĕntată	45.—	45.50
	„	afumată	50.—	51.—
	Sĕu		—.—	—.—
	Prune	din Bosnia în buțĭ	10.25	10.75
	„	din Serbia în sacĭ	11.—	11.25
	Lictar	slavon nou	14.—	14.50
	„	bănățenesc	12.50	13.50
	Nucĭ	din Ungaria		
	Gogoșĭ	unguresci		
	„	sĕrbescĭ		
	Miere	brută	—.—	—.—
	„	galbină strecurată	—.—	—.—
	Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
	Spirt	brut	—.—	—.—
	„	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Maiŭ 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.50
Renta de coróne ung. 4% . . .	98.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.70
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.25
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.25
Imprum. ung. cu premii	156.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	138.75
Renta de hârtie austr.	101.40
Renta de argint austr.	101.25
Renta de aur austr.	122.55
Losurĭ din 860	145.50
Acții de ale Băncei austro-ungară.	948.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	386.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	353.75
Napoleondorĭ.	9.54
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.77½
London vista	100.15
Paris vista	47.75
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.20
Note italiene.	44.56

Bursa de Bucurescĭ

din 13 Maiu n. 1896.

Valorĭ	Dobênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	100 ¼
Renta amortisabilă	5%	„ „	98.½
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.-Iul.	99.½
„ „ din 1893	5%	„ „	99.⅛
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	95.¾
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	86.½
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	86.¼
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	87.—
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	86.¾
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	86 ¾
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	100 ¼
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	235.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	96.¾
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	97 ¾
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	94 ¾
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	101 ½
„ „ „ „	5%	„ „	89 ¾
„ „ „ Iașĭ . .	5%	„ „	83.¾
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1577.
Banca agricolă	500	150 v.	206.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	399.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	410.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	181.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	100.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	„ „	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 %	1000	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	—.—
20 francĭ aur			20.03

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4½%
Casa de Depunerĭ	5½	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	%8
Viena	5%	Elveția	%⁶/₁₈

Cursul pieței Brașov.

Din 16 Maiŭ 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.51	Vĕnd.	9.53
Argint român.	Cump.	9.45	Vĕnd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.52	Vĕnd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vĕnd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	126.50	Vĕnd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vĕnd.	—.—

Tărgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 12 Mai de 9563 capete, la 5 Maiŭ au intrat —.— capete și au eșit rĕmânênd la 6 Maiŭ un număr de 9,563 capete.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Nr. 2186—1896.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru constatarea dărei pe case pe anii 1896—1898.

Se aduce prin acésta la cunoscința publică, că consemnările pentru constatarea dărei pe case pe anii 1896—1898 revidate de Direcția financiară reg. ung. din loc, care atât pe basa fasiunilor date de proprietarii caselor, cât și pe basa constatărilor, din partea comisiei a fixat chiriile locuințelor, sunt depuse spre vedere la subsemnatul oficiu de dare orășenesc pe durata **de 15 dìle adecă dela 16 Maiŭ până inclusive 1 Iunie 1896.**

Toțĭ acei posesorĭ de case, carĭ se vor simți încărcațĭ cu darea fixată, pot lua recurs la comisia administrativă în termenul de sus indicat de 15 dìle. Recursul este a se preda la oficiu de dare orășenesc. Acei posesorĭ de case, carĭ pentru **prima óră** sunt taxațĭ cu darea pe case, pot recura contra sumei prescrise în termin de 15 dìle socotit din dìua de când li-se va scrie darea pe anul 1896 în fascicula de dare la Magistratul din loc.

Recursurile ce se vor înainta după trecerea acestor termine, ca **întârdiate**, nu se vor mai considera.

Brașov, 11 Maiŭ 1896.

Oficiul de dare orășenesc.

Alesius
consilier mag.

977,2—3.

„Steiana lui Avram din deal, cea mai lăptósă din tótă ciréda, mĕ tredesc într'o séră, că vine cu ugerul lipit, lapte ca în palmă.

„Ce ștrengarule! strigai cătră vițelar, ai lăsat vițelul sĕ sugă, și-i trag o scărmănată, deși se jura pe D-deu și Maicaprecistă, că vaca nicĭ n'a vĕdut vițelul.

„A doua dì tot așa. Dér fiind-că mĕ îngrijisem eu singur sĕ-i închid vițeii la timp în țarc, am luat la răpăngele pe ștrengarii de văcarĭ, căcĭ credeam că a muls'o vre-unul prin pădure și a beut laptele, căcĭ se află câte odată printre ei sugăĭ de aceștia.

„A treia dì asemenea. Atuncĭ am oprit vaca sĕ nu mérgă cu celelalte, ci sĕ pască prin apropiere, și ca s'o ademenesc sĕ stee, i-am pus într'o covată făină cu sare. A ședut ea ce a ședut, a început apoi după amédă a mugi și a luat'o la fugă. Eu o urmăresc mereu sĕ vĕd, ce se alege, și m'a dus departe mugind din ce mai des, până ajunge într'o poeniță, care este încunguriată de fagĭ bĕtrânĭ, aci se opresce aprópe de un fag la marginea poeniții, și-o vedeam din tufe, că mușluesce pe lângă fag, de-odată vĕd, că ceva negru se încolăcise suindu-se în sus pe un picior al ei din dĕrĕpt. Ĕtă deavolul, îmĭ dìsei în mine, mi-a prilostit vaca. Cum îl vedețĭ, încolăcesce piciorul de jos până sus la uger și începŭ a suge. Vaca sta liniștită și mulțămită cum mi-se vedea.

„Mĕ judecam ce-i de făcut: sĕ mĕ răped la vacă și sĕ-l zăpsesc? Mĕ temeam sĕ nu musce vaca. Am stat liniștit până a supt, și de umflat, ce era, a cădut deodată de pe piciorul vacii, eu atuncea mĕ reped, dér până ajunsei, el întrase în scorbură lângă care supsese, și pe jos erau urme de lapte, ce-i cursese din gură, se vede, până la gura scorburei. Scorbura avea deschidĕtură și pe de-asupra. Adunai iute frunde și surcele le vĕrĭi pe de-asupra în scorbură, scăpărai, aprinsei un vânjol de frunde și-l aruncai în surcelele din scorbură, ér eu mĕ pusei cu securea în mână jos la gaură, de-o parte.

„S'aprind surcelele, s'aprinde scorbura și ardea de trosnea, satana nu eșia, nu ajunsese încă focul jos, căcĭ el se vede, că se ținea jos la rădĕcină. De-odată aud un șuer și dă sĕ iésă jos pe gaură, eu trag cu securea și-i sbor capul în cât rĕmase iute ațînat numai de puțină piele, îi trăsei apoi afară tot din scorbură, și uite că-l pârlise focul pe spate. După ce s'a scurs tot laptele din el, de făcuse baltă, l'am luat și l'am adus la sălaș și l'am dat pe mâna vițelarului sĕ-l belescă foliș. L'a belit și l'a umplut cu mușchĭ, și-l scóte câte odată de speriă vacile cu el. Ei! uitasem sĕ spun că Steiana, când m'a vĕdut a luat'o la fugă și nu s'a oprit până la sălaș. Am pus pe vițelar de i-a spălat ugerul bine și apoi în urmă cu apă sfințită de la bobotéză și două dìle i-am muls laptele jos, nicĭ la cânĭ nu l'am dat, ér trei dìle a supt'o numai vițelul“.

Acéstă istoriă îmĭ cam strică voia și mai ales, că vĕdui în ființă dihania de șerpe, mare cum nu mai vĕdusem, ba și Moș-Negru spunea, că n'a mai pomenit așa șerpe, și ast-fel îmĭ turbură sufletul, căcĭ o pățisem și eu încă copil de 4 anĭ încât p'aci sĕ mĕ musce o năpârcă.

Pe când însĕ Moș-Negru își gătise povestea, se înnorase din sus bine și începuse a fulgera.

— Țineți-vĕ, copii, că acușĭ vĕ móiă.

Mĕ chiamă din nou sĕ mĕ duc în sălaș, nevoind însĕ, aduse Moș-Negru un cojoc mare sĕ mĕ acoper sĕ nu mĕ ude.

Nu trecŭ mult și sosi o plóiă iute cu fulgere și trăsnete, care cu atât păreau mai grozave, căcĭ eram în o posițiune de unde se audìa un rĕsunet prelungit prin văile adâncĭ. Plóia trecŭ repede și de voiă bună băeții începură a dìce în fluere și a juca în dìarea focului, până când într'un târdìu ne pomenim érășĭ cu Moș-Negru trăgênd cu o prăjină lungă după băeții, care nu se mai astêmpărau, se culcă apoi lângă foc cu prăjina lângă el și cu vorbele: sĕ nu vĕ mai aud nicĭ cârc!

(„Rev. crit.-lit.“)

Institut de spălat şi călcat

Braşov, strada Orfanilor Nr. 27.

Subscrisa are onóre a recomanda On. Public „institutul sĕu de spălat şi călcat“ unde se primesc rufe pentru spălat şi călcat spre cea mai deplină mulţumire a orĭ şi cui, spălatul e fără întrebuinţarea varului clorhidric şi **cu cele mai moderate preţurĭ.**

Primesc angagiament de-a spăla şi călca **la timp şi cu cea mai mare punctualitate** tot felul de albiturĭ, trusourĭ de mirese, perdele şi tot felul de articule de modă, dându-le un lustru briliant şi făcêndu-le albe ca zăpada.

1—5 **Maria Mitoc.**

Hotelul pomul verde Braşov.

Subscrisul are onórea a aduce la cunoscinţa on. public, că dela 1 Aprilie a luat ca antreprenor

Hotelul pomul verde

cu **25 odăi**, arangiate din nou, cu cel mai mare confort dela 80 cr. în sus. Salon pentru nunţĭ, banchete şi petrecerĭ private, stau la disposiţiă.

Bucătăriă germană şi românéscă. Mâncările cele mai alese. **Vinurĭ curate** şi escelente din Transilvania şi Ungaria. **Bere** prima calitate. Serviciu prompt.

Rugându-mĕ pentru visitare cât mai numĕrósă sunt cu tot respectul gata spre serviciu.

George Sorea
antreprenorul hotelului.

961,5—6

Hotel şi restauraţiune Ziegler

(odinióră „Hotel Slepak“)

în baia Basna (Baassen, Felsö-Bajom)

lângă Mediaş în Transilvania

se recomandă, prin întocmirea sa elegantă şi poziţia deosebit de favorabilă, tuturor óspeţilor, carĭ vor sĕ cerceteze acest loc de cură, avênd cu deosebire **odăi de pasagerĭ** cu aer curat şi prospect plăcut, întocmite cu tóte comforturile pentru timp mai scurt sĕu mai lung pentru sesonul de baie.

Vinurĭ escelente de masă şi desert, beuturĭ recoritóre, în localul restauraţiunei, precum şi **bucătăriă gustuósă,** sunt recomandate óspeţilor pe lângă cele mai **moderate preţurĭ.**

Deschiderea în 25 Maiŭ 1896.

Pentru cercetare numĕróse se rógă
cu tótă stima:

Michail Ziegler,
proprietar.

1—2

Prima asociaţiă de economii şi ajutorare din Braşov.
FONDATĂ 1884.

Órele de birou dela 8 până la $12\frac{1}{2}$.

Subscrisa asociaţiune **primesce:**

Depunerĭ dela membrii cu netto 5% şi **depunerĭ** cu $4\frac{1}{2}$ fără nicĭ un scădământ, pentru dare.

Escomptéză Poliţe comerciale cu $5\frac{1}{2}$%.

Acordéză împrumuturĭ pe poliţe şi hipotece cu interese culante.

Acordéză avansurĭ pe hârtii de valóre, de tot felul, losurĭ, monede etc. — Plata se póte efectua după cum va conveni debitorului.

Deschide credite cu conto-curent sub condiţii fórte culante.

Brassói Első Takarék- és Önsegélyző-Szövetkezet

Mihail-Weissgasse Nr. 4.

Órele de birou dela 8 până la $12\frac{1}{2}$.

Prima asociaţia de economii şi ajutorare din Braşov.
FONDATĂ 1884.

Ajutor grabnic şi sigur

pentru

SUFERINŢE DE STOMACHU ŞI URMARILE ACESTORA!!

Mijloculŭ celŭ mai bunŭ şi eficace pentuu menţinerea sănĕtăţii, curăţirea sucurilorŭ precum şi a sângelui şi pentru promovarea unei mistuirĭ bune este deja pretutindenea cunoscutulŭ şi plăcutulŭ

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestŭ balsamŭ preparatŭ cu îngrijire din **erburile alpine cele mai bune şi tămăduitore** se dovedesce ca forte folosiotrŭ în contra tuturorŭ **greutăţilorŭ de mistuire cărcei de stomachŭ, lipsa de apetitŭ, rîgăelei, congestiunilorŭ, haemorhoidelorŭ** etc. etc. In urma eficacităţii sale a devenitŭ acestŭ balsamŭ acum unŭ singurŭ şi doveditŭ **medicamentŭ de casă poporalŭ.**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisorĭ de recunoscinţă stau la disposiţiă!

FIŢĬ ATENŢĬ!!!

Spre a evita înşelătorii. facŭ pe fiecine atentŭ, că fiă-care sticlă cu **Dr. Rosa's Lebens-Balsam**, care singurŭ numai de mine este preparatŭ după receta originală, este învelitŭ în hârtiă grósă albastră, care portă în lungulŭ ei inscripţia: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă, ungarŭ şi francezŭ, şi carĭ suntŭ provĕdute cu alăturata marcă a fabricei luată sub scutulŭ legalŭ.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil sĕ póte procura numai în

Depositulŭ principalŭ alŭ producĕtorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tóte farmaciile din **Braşovŭ,** precum şi tóte farmaciile mai marĭ din monarchia Austro-ungară au depositŭ din acestŭ balsamu de vieţă.

Totŭ de acolo se póte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unŭ medicamentŭ sigurŭ şi prin mii de scrisorĭ de mulţămire recunoscutŭ în contra tuturorŭ inflamaţiunilorŭ, rănilorŭ şi umflăturilorŭ.

Acésta se întrebuinţéză cu succesŭ sigurŭ la inflamaţiunĭ, la stagnaţiunea laptelui şi întărirea ţîţelorŭ cu ocasiunea înţercării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturĭ la unghe, la panariţii (ulceraţiunĭ la degete, la întăriturĭ, umflăturĭ, tumórea glandulelorŭ limfatice, lipume etc. — Tóte inflamaţiunile, umflăturĭ, întăriturĭ se vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ; la casurĭ îuse, unde s'a formatŭ deja purolu, absórbe baba şi o vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ fără durerĭ.

In cutióre á 25 şi 35 cr.

Fiţĭ atenţĭ!

De-óre-ce alifia de casă uuiversală de Praga se imitéză forte desŭ, facŭ pe fiă-cine atentŭ, ca singurŭ numai la mine se preparéză după receta originală. Acésta este numai atuncĭ veritabilă, décă cutiórele din metalŭ galbinŭ, în carĭ se pune, suntŭ înfăşurate în hârtiă roşia pe care se află tipărită în 9 limbĭ esplicaţiunea cum sĕ se întrebuinţeze, împachetate şi în cartone vinete, — carĭ suntŭ provĕdute cu marca fabricei de mai susŭ.

Balsam pentru auḑ.

(Gehör-Balsam)

Celŭ mai probatŭ şi prin multe încercărĭ celŭ mai temeinicŭ medicamentŭ pentru vindecarea audului greu şi spre redobêndirea audului perdutŭ. **1 Flacon 1 fl.**

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi orĭ şi ce **insecte**, de aceea îl laudă milióne de cumpĕrătorĭ; şi e fórte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Numele: „Zacherlin.“

Se află de vêndare: în **Braşovŭ**: La Domnii *I. L. et A. Hesshaimer*, *Heinrich Zinz*, *Dimitrie Eremias nepoţii*, *Emil Por*, *Karl Irk*, *Franz Kelemen* farmacist, *Julius Müller*, *Carol Schuster* farmacist, *Teutsch et Tartler*, *N. Grădinar*, *Eduard Kugler* farm., Successorul *Anton Zeriff*, *Julius Hornung* farmacist, *Heinrich G. Obert*, *Ferdinand Jekelius* farmacist, *Victor Roth* farmacist, *Heinrich Wagner*, *Karl Harth*, *Ioan Duşoiu et Fiu*, *Fritz Geisberger*, *Fritz Czekely*, *K. Zerbes*. — În **Făgăraş**: La Domnii: *Richard Glein* farmacist, *M. A. Gräser*, *I. Iarosch*, *Heinrich Schul*, *Alexander Nehrer*, *Jacob Fleisig*. — În **Cohalm**: La Domnii: *Ernst Wolff*, *Eduard Victor Melas*.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.